

Załącznik nr 11 Standardy realizacji wsparcia w zakresie Poddziałania 3.2.1 Jakość edukacji ogólnej RPO WP 2014-2020

GMINA LINIA

84-223 LINIA, ul. Turystyczna 15

Niniejsze standardy uwzględniają regionalne ramy kompleksowego wspomaganie szkół.

tel. 58 242 21 24, fax 58 242 21 24, REGON 191675327

SŁOWNIK POJĘĆ

Certyfikacja – proces, w wyniku którego uczący się otrzymuje od upoważnionej instytucji formalny dokument, stwierdzający, że osiągnął określoną kwalifikację; certyfikacja następuje po walidacji.

Instytucja edukacyjna – publiczny lub niepubliczny podmiot wymieniony w art. 2 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty tj.:

- a) przedszkola, w tym z oddziałami integracyjnymi, przedszkola specjalne oraz inne formy wychowania przedszkolnego,
- b) szkoły podstawowe, w tym: specjalne, integracyjne, z oddziałami integracyjnymi i sportowymi, sportowe i mistrzostwa sportowego,
- c) gimnazja, w tym: specjalne, integracyjne, dwujęzyczne, z oddziałami integracyjnymi, dwujęzycznymi, sportowymi i przysposabiającymi do pracy, sportowe i mistrzostwa sportowego,
- d) szkoły ponadgimnazjalne, w tym: specjalne, integracyjne, dwujęzyczne, z oddziałami integracyjnymi, dwujęzycznymi i sportowymi, sportowe, mistrzostwa sportowego, rolnicze i leśne,
- e) szkoły artystyczne,
- f) placówki oświatowo-wychowawcze, w tym szkolne schroniska młodzieżowe, umożliwiające rozwijanie zainteresowań i uzdolnień oraz korzystanie z różnych form wypoczynku i organizacji czasu wolnego,
- g) placówki kształcenia ustawicznego, placówki kształcenia praktycznego oraz ośrodki doksztalcenia i doskonalenia zawodowego,
- h) placówki artystyczne – ogniska artystyczne umożliwiające rozwijanie zainteresowań i uzdolnień artystycznych,
- i) poradnie psychologiczno-pedagogiczne, w tym poradnie specjalistyczne,
- j) młodzieżowe ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze dla dzieci i młodzieży,
- k) placówki zapewniające opiekę i wychowanie uczniom w okresie pobierania nauki poza miejscem stałego zamieszkania,
- l) zakłady kształcenia i placówki doskonalenia nauczycieli,
- m) biblioteki pedagogiczne,
- n) a także publiczne i niepubliczne szkoły wyższe działające zgodnie z ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym z dnia 27 lipca 2005 r. (t. jedn.: Dz.U. z 2012 r., poz. 572 z późn. zm.).

IZ RPO – Instytucja Zarządzająca Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020.

Kompetencje cyfrowe (kompetencje informatyczne) - definiowane jako zdolność do:

- a) przetwarzania (wyszukiwania, oceny, przechowywania) informacji,
- b) komunikacji (wchodzenia w cyfrowe interakcje, dzielenia się informacjami, znajomość netykiety i umiejętność zarządzania cyfrową tożsamością),
- c) tworzenia cyfrowej informacji (w tym również umiejętność programowania i znajomość zagadnień praw autorskich),
- d) zachowania bezpieczeństwa (ochrony cyfrowych urządzeń, danych, własnej tożsamości, zdrowia i środowiska),
- e) rozwiązywania problemów (technicznych, identyfikowania sytuacji, w których technologia może pomóc, bycia kreatywnym z użyciem technologii, identyfikowania luk w zakresie kompetencji).

Kompetencje kluczowe niezbędne na rynku pracy - kompetencje, których wszystkie osoby potrzebują do samorealizacji i rozwoju osobistego, bycia aktywnym obywatelem, integracji społecznej i zatrudnienia, do których zalicza się następujące kompetencje kluczowe z katalogu wskazanego w zaleceniu Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 18 grudnia 2006 r. w sprawie kompetencji kluczowych w procesie uczenia się przez całe życie (2006/962/WE) (Dz. Urz. UE L 394 z 30.12.2006, str. 10):

- a) porozumiewanie się w językach obcych,
- b) kompetencje matematyczne i podstawowe kompetencje naukowo-techniczne,
- c) kompetencje informatyczne,
- d) umiejętność uczenia się,
- e) kompetencje społeczne,
- f) inicjatywność i przedsiębiorczość.

Kompetencje wskazane w lit. b i c są zaliczane do kompetencji podstawowych, pozostałe należą do katalogu kompetencji przekrojowych.

Kompetencje społeczno-emocjonalne – umiejętności komunikacyjne, rozpoznawania i kierowania swoimi emocjami, budowania dobrych relacji z innymi, ustalania i osiągania pozytywnych celów, a także ograniczania destrukcyjnych czy agresywnych zachowań.

Kompleksowe wspomaganie – proces obejmujący: diagnozę potrzeb rozwojowych szkoły, realizację konkretnych działań, wdrożenie nowych rozwiązań do szkolnej praktyki, ewaluację prowadzonej interwencji.

Koncepcja uniwersalnego projektowania – projektowanie produktów, środowiska, programów i usług w taki sposób, by były użyteczne dla wszystkich, w możliwie największym stopniu, bez potrzeby adaptacji lub specjalistycznego projektowania. Uniwersalne projektowanie nie wyklucza możliwości zapewniania dodatkowych udogodnień dla szczególnych grup osób z niepełnosprawnościami, jeżeli jest to potrzebne.

Kształcenie formalne – kształcenie w systemie instytucjonalnym, którego wyróżnikiem jest nie tyle miejsce (np. szkoła lub instytucja szkoląca), co program umożliwiający zdobycie uznawanych w danym systemie prawnym kwalifikacji.

Kształcenie nieformalne – kształcenie zamierzone (samodzielne uczenie się) i niezamierzone (występujące w sytuacjach życia codziennego, także w pracy), poza zorganizowanymi formami kształcenia.

Kształcenie pozaformalne – kształcenie instytucjonalne i sformalizowane realizowane poza programami umożliwiającymi zdobycie uznawanych w danym systemie prawnym kwalifikacji (typowym przykładem są szkolenia oparte na doświadczeniu firm, korporacji, organizacji społecznych).

Kwalifikacja – określony zestaw uczenia się (kompetencji), których osiągnięcie zostało formalnie potwierdzone przez upoważnioną do tego instytucję zgodnie z ustalonymi standardami. Nadanie kwalifikacji następuje w wyniku walidacji i certyfikacji.

Mechanizm racjonalnych usprawnień – konieczne i odpowiednie zmiany oraz dostosowania, nienakładające nieproporcjonalnego lub nadmiernego obciążenia, rozpatrywane osobno dla każdego konkretnego przypadku, w celu zapewnienia osobom z niepełnosprawnościami możliwości korzystania z wszelkich praw człowieka i podstawowych wolności oraz ich wykonywania na zasadzie równości z innymi osobami.

Nauczyciel – należy przez to rozumieć także wychowawcę i innego pracownika pedagogicznego zatrudnionego w OWP, szkole lub placówce systemu oświaty.

Organ prowadzący – jednostka samorządu terytorialnego, inna osoba prawna lub fizyczna odpowiedzialna za działalność szkoły lub placówki systemu oświaty.

Placówka systemu oświaty – placówka systemu oświaty prowadząca kształcenie ogólne oraz placówka systemu oświaty prowadząca kształcenie zawodowe.

Placówka systemu oświaty prowadząca kształcenie ogólne – placówka w rozumieniu art. 2 pkt 3, 5 i 7 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, tj.:

- placówki oświatowo-wychowawcze, w tym szkolne schroniska młodzieżowe, umożliwiające rozwijanie zainteresowań i uzdolnień oraz korzystanie z różnych form wypoczynku i organizacji czasu wolnego,
- młodzieżowe ośrodki wychowawcze, młodzieżowe ośrodki socjoterapii, specjalne ośrodki szkolno-wychowawcze oraz specjalne ośrodki wychowawcze dla dzieci i młodzieży wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki, metod pracy i wychowania, a także ośrodki umożliwiające dzieciom i młodzieży, o których mowa w art. 16 ust. 7, a także dzieciom i młodzieży z upośledzeniem umysłowym z niepełnosprawnościami sprzężonymi realizację odpowiednio obowiązku, o którym mowa w art. 14 ust. 3, obowiązku szkolnego i obowiązku nauki,
- placówka zapewniająca opiekę i wychowanie uczniom w okresie pobierania nauki poza miejscem stałego zamieszkania.

Projekt edukacyjny – indywidualne lub zespołowe, planowe działanie uczniów, mające na celu rozwiązanie konkretnego problemu, z zastosowaniem różnorodnych metod. Projekt edukacyjny jest realizowany przez zespół uczniów pod opieką nauczyciela i obejmuje następujące działania:

- a) wybranie tematu projektu edukacyjnego,
- b) określenie celów projektu edukacyjnego i zaplanowanie etapów jego realizacji,

- c) wykonanie zaplanowanych działań,
- d) przedstawienie rezultatów projektu edukacyjnego.

Przedmioty przyrodnicze – przedmioty, do których zalicza się w szczególności:

- a) przyrodę w szkołach podstawowych,
- b) biologię, chemię, geografę, fizykę w gimnazjach,
- c) biologię, chemię, geografę, fizykę (zarówno w zakresie podstawowym, jak i rozszerzonym) oraz przedmiot uzupełniający przyroda w szkołach ponadgimnazjalnych.

Sieć współpracy i samokształcenia – rozumiana jest jako zespół około 15–25 nauczycieli z różnych szkół i placówek, którzy w zorganizowany sposób współpracują ze sobą, szczególnie w zakresie rozwiązywania problemów i dzielenia się doświadczeniem.

Specjalne potrzeby edukacyjne – potrzeby, które w procesie rozwoju dzieci i młodzieży wynikają z:

- a) zaburzeń (np. rozwojowych, obniżonych możliwości intelektualnych, wad wymowy),
- b) niepełnosprawności (np. upośledzenie umysłowe, niewidzenie i słabe widzenie, niesłyszenie i słabe słyszenie, afazja, niepełnosprawność ruchowa, całościowe zaburzenie rozwojowe ze spektrum autyzmu, w tym zespół Aspergera, niepełnosprawności sprzężone),
- c) choroby przewlekłej,
- d) niedostosowania społecznego albo zagrożenia niedostosowaniem społecznym,
- e) zaburzeń w funkcjonowaniu emocjonalno-społecznym, powstających m. in. w wyniku sytuacji kryzysowych lub traumatycznych,
- f) trudności adaptacyjnych związanych z różnicami kulturowymi lub ze zmianą środowiska edukacyjnego, w tym związanych z wcześniejszym kształceniem za granicą,
- g) specyficznych trudności w uczeniu się, w tym niepowodzeń edukacyjnych,
- h) szczególnych uzdolnień w zakresie przedmiotów przyrodniczych, informatycznych, języków obcych, przedsiębiorczości oraz przedmiotów zawodowych,
- i) zaniedbań środowiskowych związanych z sytuacją bytową ucznia i jego rodziny, sposobem spędzania czasu wolnego i kontaktami środowiskowymi.

Szkoła – podmiot, o którym mowa w art. 2 pkt 2 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty.

Szkoła dla dorosłych – szkoła, o której mowa w art. 9 ust. 1 pkt 1, 2 i 3 lit. b i d ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty.

Technologie Informacyjno-Komunikacyjne TIK (ang. ICT) – pojęcie obejmujące szeroki zakres wszystkich technologii umożliwiających przetwarzanie i przesyłanie informacji.

Uczeń młodszy – uczeń pierwszej klasy przekraczający każdy z poniższych progów edukacyjnych:

- a) przedszkole – I etap edukacyjny (szkoła podstawowa, klasy I-III);
- b) I etap edukacyjny – II etap edukacyjny (szkoła podstawowa, klasy IV-VI);
- c) II etap edukacyjny – III etap edukacyjny (gimnazjum).

Uczeń/dziecko z niepełnosprawnością – uczeń albo dziecko w wieku przedszkolnym posiadający orzeczenie lub opinię z poradni psychologiczno-pedagogicznej (dla uczniów: orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego z uwagi na niepełnosprawność wydane przez zespół z poradni psychologiczno-

pedagogicznej lub orzeczenie o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych; dla dzieci w wieku przedszkolnym: orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego z uwagi na niepełnosprawność wydane przez zespół z poradni psychologiczno-pedagogicznej lub orzeczenie o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych lub opinia z poradni psychologiczno-pedagogicznej o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju).

Walidacja – wieloetapowy proces sprawdzania, czy – niezależnie od sposobu uczenia się – kompetencje wymagane dla danej kwalifikacji zostały osiągnięte. Walidacja prowadzi do certyfikacji. Walidacja obejmuje nie tylko ocenę kompetencji (osiągniętych efektów uczenia się), lecz także sprawdzenie ich zgodności z wymaganiami dla danej kwalifikacji.

Wskaźnik Edukacyjnej Wartości Dodanej (Wskaźnik EWD) – wskaźnik będący jedną z miar efektywności nauczania w danej szkole w zakresie sprawdzanym egzaminami zewnętrznymi, opisujący wkład szkoły w końcowy wynik egzaminacyjny. Ma zastosowanie do szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych.

Zajęcia rewalidacyjno-wychowawcze – zajęcia, które organizuje się dla dzieci i młodzieży z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim, posiadających orzeczenie o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych wydane przez zespoły orzekające działające w publicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych, w tym publicznych poradniach specjalistycznych, zgodnie z przepisami w sprawie orzeczeń i opinii wydawanych przez zespoły orzekające działające w publicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych.

Zajęcia korekcyjno-kompensacyjne – zajęcia, które organizuje się dla uczniów z zaburzeniami i odchyleniami rozwojowymi lub specyficznymi trudnościami w uczeniu się.

1. UKIERUNKOWANIE WSPARCIA W RAMACH PODDZIAŁANIA 3.2.1 RPO WP 2014-2020

1. Wsparcie w ramach Poddziałania 3.2.1 SzOOP RPO WP 2014-2020 skierowane jest do:
 - 1) szkół oraz placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie ogólne,
 - 2) szkół zawodowych i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe w zakresie prowadzonego przez nie nauczania w oparciu o podstawę programową kształcenia ogólnego,
 - 3) uczniów tych szkół i placówek oraz ich opiekunów prawnych,
 - 4) nauczycieli (w tym nauczycieli – doradców zawodowych), psychologów i pedagogów szkolnych.
2. Wsparcie realizowane w ramach Poddziałania 3.2.1. SzOOP RPO WP 2014-2020 ukierunkowane jest na podniesienie jakości edukacji ogólnej poprzez realizację projektów zakładających kompleksowe wspomaganie szkoły lub placówki systemu oświaty;
3. Beneficjentami 1 typu wsparcia projektów w ramach Poddziałania 3.2.1 SzOOP RPO WP 2014-2020 są organy prowadzące szkoły lub placówki systemu oświaty, przy czym wsparcie w ramach tych

projektów kierowane jest do minimum 60% podległych szkół/placówek¹. Organ prowadzący składa jeden wniosek o dofinansowanie w ramach danego konkursu, przy czym organ prowadzący wykonujący zadania powiatu składa jeden wniosek o dofinansowanie projektu w ramach każdego etapu edukacyjnego.

4. Preferowane są projekty:

- 1) realizowane w partnerstwie z co najmniej jednym spośród następujących podmiotów:
 - a) organizacje pozarządowe,
 - b) instytucje edukacyjne/szkoły wyższe,
 - c) instytucje kultury,
 - d) instytucje rynku pracy/instytucje pomocy i integracji społecznej (w zakresie doradztwa edukacyjno-zawodowego),
- 2) realizowane z wykorzystaniem technologii i usług cyfrowych.

5. Organ prowadzący może wyznaczyć podmiot realizujący projekt. Wnioskodawca może wskazać tylko jedną jednostkę organizacyjną powiązaną z nim, która będzie pełniła rolę/funkcję podmiotu realizującego projekt. Przykładowo gdy Wnioskodawcą jest jednostka samorządu terytorialnego (Gmina, Powiat, Województwo) to podmiotem realizującym projekt może być jednostka organizacyjnie powiązana, nieposiadająca osobowości prawnej (np. PUP, GOPS, MOPS, PCPR, zespół ekonomiczno-administracyjny szkół, specjalny ośrodek szkolno-wychowawczy itp.).

1.1 OGÓLNE ZASADY REALIZACJI PROJEKTÓW ZAKŁADAJĄCYCH KOMPLEKSOWE WSPOMAGANIE SZKÓŁ I PLACÓWEK SYSTEMU OŚWIATY

1. Działania zaplanowane przez organ prowadzący szkoły lub placówki systemu oświaty zakładające kompleksowe wspomaganie, powinny dotyczyć polityki danego organu w obszarze pracy tych szkół lub placówek i przyczynić się do jakościowych zmian w funkcjonowaniu szkół i placówek systemu oświaty, a także:
 - 1) wynikać z diagnozy sformułowanej na podstawie analizy indywidualnych sytuacji szkół lub placówek systemu oświaty uwzględniającej dydaktyczne, wychowawcze i opiekuńcze potrzeby rozwojowe uczniów oraz wynikający z tych potrzeb zakres wsparcia nauczycieli,
 - 2) obejmować wsparciem: uczniów, nauczycieli (w tym nauczycieli– doradców zawodowych), psychologów i pedagogów, opiekunów prawnych.
2. Działania w ramach kompleksowego wspomaganie szkół lub placówek systemu oświaty skierowane do uczniów powinny w szczególności:
 - 1) uwzględniać indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne uczniów,
 - 2) wykorzystywać technologie informacyjno-komunikacyjne (TIK) obejmujące m.in. programy rozwijania kompetencji cyfrowych poprzez naukę programowania i myślenia algorytmicznego,
 - 3) wykorzystywać nowoczesne pomoce dydaktyczne wspierające proces nauczania i uczenia m.in. narzędzia do nauczania przedmiotów przyrodniczych,

¹ Zastrzeżenia nie dotyczą projektów realizowanych przez organy prowadzące będące miastami na prawach powiatu, projektów realizowanych przez samorząd województwa oraz szkół i placówek prowadzących kształcenie zawodowe realizujących projekt w zakresie prowadzącego przez nie nauczania w oparciu o podstawę programową kształcenia ogólnego.

- 4) wykorzystywać potencjał pomorskich instytucji edukacyjnych i instytucji kultury oraz szkół wyższych działających na terenie województwa pomorskiego.
3. Rezultatem kompleksowego wspomaganie szkoły lub placówki systemu oświaty powinno być w szczególności:
 - 1) powiązanie doskonalenia nauczycieli ze zdiagnozowanymi potrzebami szkół lub placówek systemu oświaty danego organu prowadzącego, uwzględniającego m.in. komplementarność działań skierowanych do nauczycieli z działaniami skierowanymi do uczniów,
 - 2) nawiązanie systemowej współpracy szkół z instytucjami odpowiedzialnymi za wspomaganie ich pracy (np.: placówkami doskonalenia nauczycieli, poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, bibliotekami pedagogicznymi) uwzględniającej w szczególności pomoc tych instytucji w diagnozie oraz we wdrażaniu działań, o których mowa w pkt.1,
 - 3) utworzenie sieci współpracy i samokształcenia nauczycieli szkół na wszystkich etapach edukacji,
 - 4) wykorzystywanie dobrych praktyk w zakresie wspomaganie pracy szkół lub placówek systemu oświaty, w tym m.in. wykorzystania modelu wypracowanego w ramach projektu „System doskonalenia nauczycieli oparty na ogólnodostępnym kompleksowym wspomaganie szkół”²,
 - 5) nawiązanie współpracy z instytucjami zewnętrznymi, m.in. ze szkołami wyższymi, instytucjami kultury, instytucjami rynku pracy, instytucjami pomocy i integracji społecznej, przedsiębiorcami i zrzeszeniami przedsiębiorców, organizacjami pozarządowymi w zakresie realizacji działań, o których mowa w pkt. 1.
4. Realizowane w ramach kompleksowego wsparcia szkół działania powinny być realizowane przez co najmniej jeden pełen rok szkolny, przy czym zalecane jest realizowanie działań projektowych przez dwa lata szkolne. Nie wszystkie formy wsparcia uczniów i nauczycieli muszą być prowadzone przez cały ten okres.

1.2 ZASADY PRZEPROWADZANIA DIAGNOZY³

1. Podstawą zaplanowania przez organ prowadzący działań w ramach kompleksowego wspomaganie szkół lub placówek systemu oświaty jest przeprowadzenie diagnozy odnoszącej się do trzech lat szkolnych poprzedzających złożenie wniosku o dofinansowanie i obejmującej następujące etapy:
 - 1) etap I (przygotowany i przeprowadzany przez szkoły lub placówki systemu oświaty oraz zatwierdzony przez organ prowadzący), tj.: analiza sytuacji każdej szkoły lub placówki systemu oświaty⁴, służąca identyfikacji zarówno problemów, jak i potencjałów tych szkół i placówek systemu oświaty w obszarze kształcenia ogólnego, przy czym:
 - a) analiza powinna w szczególności określać:

² Projekt realizowany przez Ośrodek Rozwoju Edukacji w ramach Poddziałania 3.3.1 PO KL 2007-2013.

³ Diagnoza nie jest finansowana ze środków RPO WP 2014-2020, stanowi jednak konieczny warunek zaplanowania działań w projektach realizowanych w ramach Poddziałania 3.2.1 SzOOP RPO WP 2014-2020.

⁴ W przypadku projektów realizowanych przez gminy będące miastami na prawach powiatu analiza dotyczy wszystkich szkół i placówek systemu oświaty w ramach danego etapu edukacyjnego.

- potrzeby uczniów w zakresie ich lepszego przygotowania do dalszych etapów kształcenia i poruszania się na rynku pracy, w szczególności w obszarach dotyczących m.in.:
 - i. kształtowania kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy,
 - ii. rozbudzania kreatywności i innowacyjności,
 - iii. rozwoju doradztwa edukacyjno-zawodowego,
 - iv. przełamywania barier i ograniczeń wynikających z niepełnosprawności lub z zaburzeń rozwoju,
 - v. wyrównywania szans edukacyjnych,
 - potrzeby nauczycieli w zakresie doskonalenia kompetencji zawodowych w obszarach dotyczących m.in.:
 - i. stosowania metod pracy oraz form organizacyjnych procesu nauczania sprzyjających kształtowaniu właściwych postaw/umiejętności oraz kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy,
 - ii. stosowania aktywizujących metod pracy z uczniem opartych na metodzie badawczej i doświadczalnej,
 - iii. korzystania z narzędzi TIK w nauczaniu przedmiotowym,
 - iv. indywidualnej pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz wsparcia ucznia młodszego,
 - potrzeby szkoły lub placówki systemu oświaty dotyczące wyposażenia w pomoce dydaktyczne, w tym:
 - i. wyposażenie pracowni szkolnych w narzędzia do nauczania przedmiotów przyrodniczych,
 - ii. specjalistyczny sprzęt do rozpoznawania potrzeb rozwojowych, edukacyjnych i możliwości psychofizycznych oraz wspomagania rozwoju i prowadzenia terapii uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, a także podręczniki szkolne i materiały dydaktyczne dostosowane do potrzeb uczniów z niepełnosprawnościami,
 - iii. pomoce dydaktyczne oraz narzędzia TIK niezbędne do realizacji programów nauczania w szkołach lub placówkach, w tym zapewnienie odpowiedniej infrastruktury sieciowo-usługowej, zgodnie z przeprowadzoną bezpośrednio przed złożeniem wniosku o dofinansowanie projektu diagnozą potrzeb w tym obszarze zawierającą inwentaryzację posiadanego przez szkoły lub placówki wyposażenia,
- b) w trakcie przeprowadzania analizy należy:
- wykorzystać dane zawarte w obowiązujących w szkole lub placówce systemu oświaty dokumentach (np. w programie wychowawczym, w programie profilaktycznym) oraz pozyskiwane m.in. w ramach prowadzonego nadzoru pedagogicznego, w tym ewaluacji wewnętrznej, a także dostępne narzędzia diagnostyczne (np. **questionariusz samooceny dla nauczycieli (rad pedagogicznych stanowiący załącznik do przedmiotowych Standardów)**),
 - uwzględniać opinie interesariuszy szkoły lub placówki systemu oświaty, tj.: uczniów, nauczycieli, kadry zarządzającej, opiekunów prawnych uczniów, a także

opinie społecznych organów w systemie oświaty⁵, które nie zostały wykorzystane jako dane, o których mowa w ppkt.1,

- c) analizę I etapu mogą wspierać instytucje wspomagające m.in.: placówki doskonalenia nauczycieli, poradnie psychologiczno-pedagogiczne, biblioteki pedagogiczne. W analizę mogą być włączone osoby przygotowane do prac w zakresie wspomagania szkoły lub placówki systemu oświaty (np. w ramach projektu „System doskonalenia nauczycieli oparty na ogólnodostępnym kompleksowym wspomaganie szkół”⁶);
 - 2) etap II (przygotowany i przeprowadzany przez organ prowadzący), tj.: analiza założeń polityki danego organu w obszarze kształcenia ogólnego, przy czym analiza powinna odnosić się do dokumentów strategicznych przyjętych na poziomie lokalnym (np. lokalnych strategii oświatowych lub strategii rozwoju danego organu prowadzącego) oraz dokumentów strategicznych przyjętych na poziomie regionalnym, w tym Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2020 i Regionalnego Programu Strategicznego w zakresie aktywności zawodowej i społecznej „Aktywni Pomorzanie”;
 - 3) etap III (przygotowany i przeprowadzany przez organ prowadzący)⁷, tj.: analiza dotycząca zakresu planowanego wparcia, przy czym analiza powinna:
 - a) ustalać hierarchię potrzeb wszystkich szkół i placówek systemu oświaty z uwzględnieniem analiz przeprowadzonych w ramach I i II etapu,
 - b) określać zakres planowanego wsparcia w poszczególnych szkołach i placówkach systemu oświaty skierowanego zarówno do uczniów, jak i do nauczycieli wraz z uzasadnieniem wyboru.
2. Wsparcie kierowane jest w szczególności do szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie ogólne, których uczniowie uzyskują najniższe wyniki egzaminów zewnętrznych lub szkół charakteryzujących się ujemnym wskaźnikiem EWD⁸, a także szkół i placówek systemu oświaty z niezadawalającym wynikiem ewaluacji zewnętrznej.
 3. We wniosku o dofinansowanie należy zawrzeć deklarację realizacji działań w projekcie w oparciu o wyniki przedmiotowej diagnozy.
 4. Wnioski z diagnozy powinny zostać zawarte we wniosku o dofinansowanie projektu, z przywołaniem danych wynikających z diagnozy oraz źródeł ich pozyskania⁹. We wniosku o dofinansowanie projektu należy przywołać główne konkluzje z analizy I etapu przeprowadzonej we wszystkich szkołach i placówkach systemu oświaty ze szczególnym uwzględnieniem tych szkół lub placówek systemu oświaty, które zaplanowano do objęcia wsparciem w ramach projektu. We wniosku o dofinansowanie należy uzasadnić wybór szkół lub placówek systemu oświaty planowanych do objęcia wsparciem w ramach projektu.
 5. Organ prowadzący na wezwanie Instytucji Zarządzającej jest zobowiązany do udostępnienia diagnozy w formie pisemnej.

⁵ O których mowa w ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty.

⁶ Projekt realizowany przez Ośrodek Rozwoju Edukacji w ramach Poddziałania 3.3.1 PO KL 2007-2013.

⁷ Zastrzeżenia nie dotyczą projektów realizowanych przez gminy będące miastami na prawach powiatu.

⁸ Wymóg dotyczy szkół, w których badane jest EWD.

⁹ Szczegółowe wymogi w zakresie danych obligatoryjnie uwzględnianych we wniosku o dofinansowanie realizacji projektu określone zostały w *Instrukcji wypełniania formularza wniosku o dofinansowanie projektu konkursowego z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2014-2020* (Załącznik nr 4 do regulaminu konkursu).

1.3 ROZWÓJ U UCZNIÓW KOMEPTENCJI KLUCZOWYCH NIEZBĘDNYCH NA RYNKU PRACY ORAZ WŁAŚCIWYCH POSTAW/UMIEJĘTNOŚCI (KREATYWNOŚCI, INNOWACYJNOŚCI ORAZ PRACY ZESPOŁOWEJ)

1. Istotą przygotowania uczniów do podjęcia nauki na dalszych etapach kształcenia, a także do zatrudnienia jest wyposażenie ich w kompetencje kluczowe niezbędne na rynku pracy, w szczególności przyrodnicze, kompetencje cyfrowe (ICT) i językowe.
2. Działania w ramach kompleksowego wspomaganie szkół i placówek systemu oświaty skierowane do uczniów powinny:
 - 1) wynikać z diagnozy, o której mowa w podrozdziale 1.2;
 - 2) uwzględniać indywidualne potrzeby rozwojowe i edukacyjne oraz możliwości psychofizyczne uczniów;
 - 3) uwzględniać kształtowanie jednocześnie wielu kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy;
 - 4) wykorzystywać w szczególności technologie informacyjno-komunikacyjne (TIK) obejmujące m.in. kształtowanie i rozwijanie kompetencji cyfrowych poprzez naukę programowania, myślenia algorytmicznego, z uwzględnieniem bezpieczeństwa w cyberprzestrzeni i wynikających z tego tytułu zagrożeń;
 - 5) wykorzystywać nowoczesne pomoce dydaktyczne wspierające proces nauczania i uczenia się m.in. narzędzia do nauczania przedmiotów przyrodniczych;
 - 6) wykorzystywać potencjał pomorskich instytucji edukacyjnych i instytucji kultury oraz szkół wyższych działających na terenie województwa pomorskiego.
3. Działania, o których mowa w pkt. 2, powinny być realizowane z wykorzystaniem metod aktywizujących opartych m.in. na metodzie badawczej i doświadczałnej, w szczególności poprzez wykorzystanie metody projektu edukacyjnego, którego zakres odpowiada następującym warunkom:
 - 1) zakres tematyczny projektu edukacyjnego finansowanego ze środków EFS może wykraczać poza treści nauczania określone w podstawie programowej kształcenia ogólnego,
 - 2) projekt edukacyjny finansowany ze środków EFS może być realizowany jako projekt interdyscyplinarny, łączący wiadomości i umiejętności z różnych dziedzin,
 - 3) projekt edukacyjny finansowany ze środków EFS może być realizowany w czasie obowiązkowych zajęć edukacyjnych albo w czasie zajęć organizowanych poza lekcjami lub poza szkołą.
4. Wsparcie kształtowania i rozwijania u uczniów kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy oraz właściwych postaw/umiejętności (kreatywności, innowacyjności oraz pracy zespołowej) może objąć w szczególności:
 - 1) realizację projektów edukacyjnych w szkołach lub placówkach systemu oświaty objętych wsparciem, o których mowa w pkt. 3,
 - 2) realizację dodatkowych zajęć dydaktyczno-wyrównawczych służących wyrównywaniu dysproporcji edukacyjnych w trakcie procesu kształcenia dla uczniów mających trudności w spełnianiu wymagań edukacyjnych, wynikających z podstawy programowej kształcenia ogólnego dla danego etapu edukacyjnego,
 - 3) realizację różnych form rozwijających uzdolnienia,
 - 4) wdrożenie nowych form i programów nauczania,

- 5) tworzenie i realizacja zajęć w klasach o nowatorskich rozwiązaniach programowych, organizacyjnych lub metodycznych,
 - 6) organizację kółek zainteresowań, warsztatów, laboratoriów dla uczniów;
 - 7) doradztwo edukacyjno-zawodowe dla uczniów, ze szczególnym uwzględnieniem uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,
 - 8) nawiązywanie współpracy z otoczeniem zewnętrznym szkoły lub placówki systemu oświaty (w tym m. in.: przedsiębiorcami, zrzeszeniami przedsiębiorców) w celu realizacji programów edukacyjnych,
 - 9) wykorzystanie narzędzi, metod lub form pracy wypracowanych w ramach projektów, w tym pozytywnie zwalidowanych produktów projektów innowacyjnych, zrealizowanych w latach 2007-2013 w ramach PO KL,
 - 10) realizację zajęć organizowanych poza lekcjami lub poza szkołą.
5. Działania ukierunkowane na rozwój u uczniów kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy oraz właściwych postaw/umiejętności (kreatywności, innowacyjności oraz pracy zespołowej) mogą stanowić wyłącznie uzupełnienie działań prowadzonych przed rozpoczęciem realizacji projektu. Skala działań prowadzonych przed rozpoczęciem realizacji projektu przez szkołę lub placówkę systemu oświaty (nakłady środków na ich realizację) nie może ulec zmniejszeniu w stosunku do skali działań (nakładów) prowadzonych przez szkołę lub placówkę systemu oświaty w okresie 12 miesięcy poprzedzających rozpoczęcie realizacji projektu (średniomiesięcznie).

1.4 ROZBUDZANIE KREATYWNOSCI I INNOWACYJNOSCI POPRZEZ NAUCZANIE OPARTE NA METODZIE EKSPERYMENTU

1. Działania w obszarze rozbudzania zainteresowań i kreatywności, będące wynikiem przeprowadzonej diagnozy potrzeb szkoły lub placówki, powinny uwzględniać:
 - 1) modyfikację dotychczasowej oferty edukacyjnej szkoły poprzez wprowadzanie nowych form aktywności, np. zajęć interdyscyplinarnych,
 - 2) współpracę z otoczeniem zewnętrznym, w szczególności z instytucjami edukacyjnymi oraz szkołami wyższymi,
 - 3) nauczanie oparte na metodzie eksperymentu, w szczególności w obszarze nauk przyrodniczych, z wykorzystaniem dostosowanych do potrzeb i możliwości uczniów pomocy i narzędzi dydaktycznych właściwych dla etapu edukacyjnego i zakresu realizacji podstawy programowej kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół lub placówek systemu oświaty (podstawowego lub rozszerzonego),
 - 4) wyposażenie szkolnych pracowni w narzędzia do nauczania przedmiotów przyrodniczych lub matematyki, zgodnie z katalogiem określonym w podrozdziale 2.3,
 - 5) doskonalenie umiejętności i kompetencji zawodowych nauczycieli, w tym nauczycieli przedmiotów przyrodniczych lub matematyki, niezbędnych do prowadzenia procesu nauczania opartego na metodzie eksperymentu, zgodnie z zakresem wsparcia wskazanym w podrozdziale 1.9 pkt 4,
 - 6) kształtowanie i rozwijanie kompetencji uczniów w zakresie przedmiotów przyrodniczych lub matematyki, zgodnie z zakresem wskazanym w podrozdziale 1.3 pkt 4,
2. Projekty realizowane w ramach Poddziałania 3.2.1 RPO WP 2014-2020 obejmują co najmniej dwa spośród działań określonych w pkt. 1 ppkt 4), 5) lub 6).

3. Kształtowanie i rozwijanie kompetencji uczniów w zakresie przedmiotów przyrodniczych lub matematyki, o którym mowa w pkt. 1 ppkt 6) stanowią uzupełnienie działań prowadzonych przed rozpoczęciem realizacji projektu przez szkoły lub placówki systemu oświaty. Skala działań prowadzonych przed rozpoczęciem realizacji projektu przez szkoły lub placówki systemu oświaty (nakłady środków na ich realizację) nie może ulec zmniejszeniu w stosunku do skali działań (nakładów) prowadzonych przez szkoły lub placówki systemu oświaty w okresie 12 miesięcy poprzedzających rozpoczęcie realizacji projektu (średniomiesięcznie).
Ponadto działania te prowadzone są z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych uczniów objętych wsparciem.
4. Działania związane z rozbudzaniem zainteresowań i kreatywności powinny być realizowane we współpracy z instytucjami zewnętrznymi, np. instytucjami edukacyjnymi i instytucjami kultury oraz powinny obejmować:
 - a) koła zainteresowań, warsztaty, laboratoria,
 - b) dodatkowe zajęcia pozaszkolne rozwijające uzdolnienia,
 - c) edukacyjne programy wakacyjne.
5. Prowadzone działania powinny uwzględniać wykorzystanie w szczególności metod aktywizujących uczniów.
6. Istotnym elementem zapewnienia trwałości działań podejmowanych w obszarze rozbudzania zainteresowań i kreatywności uczniów jest nabycie i wykorzystywanie przez nauczycieli nowych kompetencji zawodowych¹⁰ wspierających aktywność dzieci i młodzieży, szczególnie w ramach obowiązkowych zajęć szkolnych, w tym kompetencji nauczycieli przedmiotów przyrodniczych, niezbędnych do prowadzenia procesu nauczania opartego na metodzie eksperymentu.

1.5 ROZWÓJ DORADZTWA EDUKACYJNO- ZAWODOWEGO

1. Istotnym działaniem wspierającym uczniów jest doradztwo edukacyjno- zawodowe.
2. Podstawowy zakres działań skierowanych do uczniów gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych w zakresie doradztwa edukacyjno- zawodowego powinien obejmować następujące obszary:
 - 1) poznanie własnych umiejętności, zainteresowań, uzdolnień, predyspozycji zawodowych, w tym możliwości psychofizycznych związanych z wyborem zawodu lub kolejnego etapu edukacyjnego,
 - 2) rozwijanie umiejętności społecznych, w tym pracy zespołowej, a także innych kompetencji wymaganych od pracownika,
 - 3) planowanie własnej ścieżki edukacyjnej i zawodowej, opartej na umiejętności poszukiwania informacji o zawodach i sytuacji na rynku pracy, a także o ofertach kształcenia na kolejnych etapach edukacyjnych.
3. Zaplanowane działania w obszarze doradztwa edukacyjno- zawodowego, wynikające ze zdiagnozowanych potrzeb szkół lub placówek¹¹, powinny:
 - 1) obejmować:
 - a) uczniów, w tym uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi,
 - b) uczniów zagrożonych przedwczesnym wypadnięciem z systemu edukacji,

¹⁰ Działania z zakresu nabywania przez nauczycieli nowych kompetencji zawodowych opisane są w podrozdziale 1.9.

¹¹ Przeprowadzając diagnozę potrzeb szkoły w tym obszarze należy uwzględniać narzędzia i metodologie opracowane przez KOWEZIU lub Instytut Badań Edukacyjnych dostępne na stronach tych instytucji.

- c) nauczycieli- doradców edukacyjno-zawodowych,
 - d) opiekunów prawnych uczniów,
- 2) służyć podniesieniu jakości usług świadczonych w szkole lub placówce z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego, m.in. poprzez:
- a) prowadzenie zróżnicowanych form pracy z uczniami w obszarach, o których mowa w pkt. 2. m.in. takich, jak badanie predyspozycji zawodowych,
 - b) uczestnictwo uczniów w organizowanych targach edukacyjnych, wizytach w zakładach pracy, spotkaniach z pracodawcami oraz konkursach o tematyce zawodowej,
 - c) tworzenie i wyposażenie Szkolnych Punktów Informacji i Kariery (SPInKa),
 - d) uzyskiwanie kwalifikacji doradców edukacyjno-zawodowych przez osoby realizujące zadania z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego w szkołach i placówkach, które nie posiadają kwalifikacji z tego zakresu oraz podnoszenie kwalifikacji doradców edukacyjno-zawodowych, realizujących zadania z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego w szkołach,
 - e) prowadzenie działań informacyjnych skierowanych do opiekunów prawnych,
 - f) rozwijanie współpracy z instytucjami zewnętrznymi wspierającymi doradztwo edukacyjno-zawodowe¹², tworzenie programów zewnętrznego wsparcia szkół w obszarze doradztwa edukacyjno-zawodowego.
4. Działania, o których mowa w pkt. 3., powinny być wspierane przez doradcę-konsultanta i wojewódzkiego konsultanta, co możliwe będzie po uruchomieniu wsparcia w ramach Poddziałania 3.3.1 RPO WP 2014-2020.
5. Podejmowane działania w ramach doradztwa edukacyjno-zawodowego powinny na trwałe wejść do praktyki szkolnej poprzez ustalenie wewnątrzszkolnego systemu doradztwa edukacyjno-zawodowego odpowiadającego obecnym i perspektywicznym potrzebom uczniów.

1.6 INDYWIDUALIZACJA PRACY Z UCZNIEM ZE SPECJALNYMI POTRZEBAMI EDUKACYJNYMI (Z WYŁĄCZENIEM UCZNIĄ SZCZEGÓLNIIE UZDOLNIONEGO), W TYM WSPARCIE UCZNIĄ MŁODSZEGO

1. Wsparcie udzielane w ramach RPO służące indywidualizacji pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym wsparcie ucznia młodszego jest skierowane w szczególności do publicznych lub niepublicznych szkół i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie ogólne, a także nauczycieli, uczniów tych szkół lub placówek systemu oświaty.
2. Kompleksowe wspomaganie szkół powinno wpłynąć na wzmocnienie działań szkoły lub placówki systemu oświaty w zakresie pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi w szczególności z niepełnosprawnościami lub zaburzeniami oraz uczniem młodszym, a zakupione w ramach projektów pomoce, sprzęt specjalistyczny lub podręczniki, a także wiedza i umiejętności przeszkolonych nauczycieli będą wykorzystywane w ramach podstawowych działań prowadzonych przez szkoły lub placówki systemu oświaty do:
 - 1) organizowania i udzielania przez szkoły lub placówki systemu oświaty pomocy psychologiczno-pedagogicznej w trakcie bieżącej pracy z uczniem oraz w formach wymienionych w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2013 r. w sprawie udzielania

¹² Instytucjami zewnętrznymi wspierającymi szkolne doradztwo zawodowe są m.in.: poradnie psychologiczno-pedagogiczne, ochotnicze hufce pracy, powiatowe urzędy pracy.

- i organizacji pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach,
- 2) opracowania i realizacji w trakcie bieżącej pracy z uczniem indywidualnych programów edukacyjno-terapeutycznych dla uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego zgodnie z przepisami odpowiednio rozporządzenia Ministerstwa Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w przedszkolach, szkołach i oddziałach ogólnodostępnych lub integracyjnych (t. jedn.: Dz. U. z 2014 r., poz. 414) lub rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w specjalnych przedszkolach, szkołach i oddziałach oraz ośrodkach (t. jedn.: Dz. U. z 2014r., poz. 392),
 - 3) opracowania i realizacji w trakcie bieżącej pracy z uczniem indywidualnych programów zajęć rewalidacyjno-wychowawczych dla dzieci i młodzieży posiadających orzeczenie o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 kwietnia 2013 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania zajęć rewalidacyjno-wychowawczych dla dzieci i młodzieży z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim (Dz. U. z 2013 r., poz. 529).
3. Działania, o których mowa w pkt. 2., powinny obejmować trzy główne ścieżki edukacyjne odpowiadające stopniu przygotowania ucznia z niepełnosprawnościami lub ucznia z zaburzeniami rozwoju do funkcjonowania w społeczeństwie, tj.:
- 1) ścieżkę edukacyjną w szkole ogólnodostępnej oraz w klasach i szkołach integracyjnych ucznia wymagającego czasowego wsparcia – docelowo uczeń samodzielnie funkcjonuje w społeczeństwie,
 - 2) ścieżkę edukacyjną w klasach i w szkołach integracyjnych oraz w szkołach specjalnych dla ucznia wymagającego systemowego specjalistycznego wsparcia – docelowo uczeń funkcjonuje w społeczeństwie dzięki wsparciu zróżnicowanych form pomocy,
 - 3) ścieżkę edukacyjną w szkołach specjalnych lub w specjalistycznych placówkach dla ucznia wymagającego systemowego wysokospecjalistycznego wsparcia – docelowo uczeń nie może samodzielnie funkcjonować w społeczeństwie.
4. Działania w zakresie indywidualizacji pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, z wyłączeniem wsparcia udzielanego na rzecz ucznia młodszego lub ucznia z niepełnosprawnością, obejmą II etap edukacyjny (klasy IV-VI szkoły podstawowej) oraz III etap edukacyjny (gimnazjum). Wsparcie ucznia młodszego oraz ucznia z niepełnosprawnością może być realizowane na wszystkich etapach edukacyjnych.
5. Kompleksowe wspomaganie szkół powinno również wpłynąć na wzmocnienie działań szkoły w zakresie pracy z uczniem młodszym, w szczególności obejmować wspieranie ucznia młodszego w procesie przekraczania tzw. progu szkolnego (edukacyjnego).
6. Zaplanowane działania w obszarze pracy z uczniami z niepełnosprawnościami lub z zaburzeniami rozwoju oraz z uczniem młodszym powinny :
- 1) uwzględniać potrzeby uczniów, nauczycieli, psychologów i pedagogów szkolnych, opiekunów prawnych uczniów,

- 2) służyć lepszemu dostosowaniu oferty edukacyjnej szkoły do indywidualnych potrzeb i możliwości uczniów, m.in. poprzez przygotowanie nauczycieli do indywidualizacji pracy z uczniem.
7. W ramach kompleksowego wspomaganie szkół lub placówek systemu oświaty zakres wsparcia obejmuje w szczególności:
- 1) wyposażenie szkół lub placówek systemu oświaty w pomoce dydaktyczne oraz specjalistyczny sprzęt do rozpoznawania potrzeb rozwojowych, edukacyjnych i możliwości psychofizycznych oraz wspomaganie rozwoju i prowadzenia terapii uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, a także podręczniki szkolne i materiały dydaktyczne dostosowane do potrzeb uczniów z niepełnosprawnością, ze szczególnym uwzględnieniem tych pomocy, sprzętu i narzędzi, które są zgodne z koncepcją uniwersalnego projektowania,
 - 2) przygotowanie nauczycieli do prowadzenia procesu indywidualizacji pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym wsparcia ucznia młodszego, rozpoznawania potrzeb rozwojowych, edukacyjnych i możliwości psychofizycznych uczniów i efektywnego stosowania pomocy dydaktycznych w pracy,
 - 3) wsparcie uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym uczniów młodszych w ramach zajęć uzupełniających ofertę szkoły lub placówki systemu oświaty.
8. Zakres wsparcia, o którym mowa w:
- 1) pkt. 7 ppkt 1) obejmuje zakup m.in.:
 - a) specjalistycznego oprogramowania,
 - b) materiałów do diagnozy, wspomaganie rozwoju i korygowania deficytów takich jak: wady wymowy, dysleksja, wady postawy, zaburzenia koordynacji wzrokowo-ruchowej,
 - c) materiałów do diagnozy i terapii specyficznych trudności w uczeniu się, również takich, które wynikają z potrzeb ucznia młodszego,
 - d) sprzętu specjalistycznego, wspierającego funkcjonowanie uczniów z niepełnosprawnością w szkole lub placówce,
 - e) podręczników szkolnych i materiałów dydaktycznych dostosowanych do potrzeb uczniów z niepełnosprawnością;
 - 2) pkt. 7 ppkt 2) jest zgodny z następującymi warunkami:
 - a) zakres wsparcia udzielanego w ramach RPO na rzecz przygotowania nauczycieli do prowadzenia procesu indywidualizacji pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym wsparcia ucznia młodszego i efektywnego stosowania pomocy dydaktycznych w pracy obejmuje formy wsparcia wymienione w podrozdziale 1.9 pkt 4,
 - b) z wykorzystaniem lokalnych zasobów specjalistycznych placówek specjalnych, ośrodków szkolno-wychowawczych, młodzieżowych ośrodków wychowawczych, młodzieżowych ośrodków socjoterapii, ośrodków rewalidacyjno-wychowawczych, poradni psychologiczno-pedagogicznych,
 - c) w ramach wsparcia na rzecz doskonalenia umiejętności i kompetencji zawodowych nauczycieli preferowane są działania służące poprawie kompetencji w zakresie pedagogiki specjalnej.
 - 3) pkt. 7 ppkt 3) obejmuje, w szczególności realizację:

- a) zajęć specjalistycznych, prowadzonych w celu stymulowania rozwoju poznawczego i zmniejszania trudności w opanowaniu wiadomości i umiejętności szkolnych przez uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym uczniów młodszych w ramach: zajęć korekcyjno-kompensacyjnych, logopedycznych, socjoterapeutycznych i psychoedukacyjnych oraz innych zajęć o charakterze terapeutycznym,
 - b) zajęć dydaktyczno-wyrównawczych, organizowanych dla uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym uczniów młodszych, mających trudności w spełnianiu wymagań edukacyjnych wynikających z podstawy programowej kształcenia ogólnego dla danego etapu edukacyjnego,
 - c) warsztatów,
 - d) porad i konsultacji,
 - e) zajęć rewalidacyjno-wychowawczych, o których mowa w rozporządzeniu Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 kwietnia 2013 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania zajęć rewalidacyjno-wychowawczych dla dzieci i młodzieży z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim.
9. Działania, o których mowa w pkt. 2 ppkt 1) stanowią uzupełnienie działań prowadzonych przed rozpoczęciem realizacji projektu przez szkoły lub placówki systemu oświaty. Skala działań prowadzonych przed rozpoczęciem realizacji projektu przez szkoły lub placówki systemu oświaty (nakłady środków na ich realizację) nie może ulec zmniejszeniu w stosunku do skali działań (nakładów) prowadzonych przez szkoły lub placówki systemu oświaty w okresie 12 miesięcy poprzedzających rozpoczęcie realizacji projektu (średniomiesięcznie).
10. Realizacja form wsparcia, o których mowa w pkt. 2 ppkt 1) musi wynikać z diagnozy indywidualnych potrzeb i możliwości uczniów.
11. Wsparcie, o którym mowa w pkt. 7 ppkt 2 i 3, będzie uwzględniać współpracę z opiekunami prawnymi.
12. W celu upowszechnienia edukacji wśród uczniów z niepełnosprawnością jest możliwe finansowanie mechanizmu racjonalnych usprawnień, w tym np. zatrudnienie asystenta ucznia, dostosowania posiłków z uwzględnieniem specyficznych potrzeb żywieniowych wynikających z niepełnosprawności ucznia, zakup pomocy dydaktycznych adekwatnych do specjalnych potrzeb edukacyjnych wynikających z niepełnosprawności w oparciu o indywidualnie przeprowadzoną w szkole lub placówce systemu oświaty diagnozę potrzeb w tym zakresie.

1.7 KORZYSTANIE Z TECHNOLOGII INFORMACYJNO-KOMUNIKACYJNYCH ORAZ ROZWIJANIE KOMPETENCJI INFORMATYCZNYCH

1. Wsparcie udzielane w ramach rozwijania kompetencji informatycznych obejmuje w szczególności:
- 1) wyposażenie szkół lub placówek systemu oświaty w pomoce dydaktyczne oraz narzędzia TIK niezbędne do realizacji programów nauczania w szkołach lub placówkach systemu oświaty, w tym zapewnienie odpowiedniej infrastruktury sieciowo-usługowej. Szczegółowe warunki zostały określone w podrozdziale 2.2,
 - 2) podnoszenie kompetencji cyfrowych nauczycieli wszystkich przedmiotów, w tym w zakresie korzystania z narzędzi TIK zakupionych do szkół lub placówek systemu oświaty oraz włączania

narzędzi TIK do nauczania przedmiotowego. Wsparcie to realizowane jest z wykorzystaniem form określonych w podrozdziale 1.9 pkt 4,

- 3) kształtowanie i rozwijanie kompetencji cyfrowych uczniów, w tym z uwzględnieniem bezpieczeństwa w cyberprzestrzeni i wynikających z tego tytułu zagrożeń. Wsparcie to realizowane jest z wykorzystaniem form określonych w podrozdziale 1.3 pkt 4. Działania te są prowadzone z uwzględnieniem indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych uczniów objętych wsparciem,
 - 4) programy rozwijania kompetencji cyfrowych uczniów poprzez naukę programowania.
2. Ze wsparcia, o którym mowa w pkt. 1 ppkt 1), mogą korzystać szkoły lub placówki systemu oświaty, w których w wyniku diagnozy, do realizacji działań wymienionych w pkt. 1 ppkt 2) lub 3) stwierdzono zasadność podjęcia działań, o których mowa w pkt. 1 ppkt 1).
3. Zakres wsparcia udzielanego w ramach RPO, o którym mowa w pkt. 1 ppkt 2), obejmuje w szczególności następujące zagadnienia:
- 1) obsługa urządzeń cyfrowych oraz sprzętu informatycznego, w tym mobilnego, zakupionego do szkół w ramach wsparcia EFS,
 - 2) wykorzystanie narzędzi cyfrowych w nauczaniu przedmiotowym, w tym wykorzystanie cyfrowych programów i aplikacji wspomagających nauczanie oraz dydaktycznych serwisów internetowych, również w trakcie zajęć prowadzonych z uczniami z niepełnosprawnościami oraz w kształceniu informatycznym;
 - 3) nowe metody kształcenia z wykorzystaniem narzędzi cyfrowych;
 - 4) edukacja w zakresie bezpieczeństwa w cyberprzestrzeni oraz bezpiecznego korzystania ze sprzętu komputerowego lub innych mobilnych narzędzi mających funkcje komputera;
 - 5) wykorzystanie zasobów dydaktycznych dostępnych w Internecie;
 - 6) administracja wewnętrzną infrastrukturą sieciowo-usługową szkoły lub placówki systemu oświaty (komputerową i bezprzewodową).
4. Programy, o których mowa w pkt. 1 ppkt 4), są realizowane w pierwszej kolejności w szkołach lub placówkach systemu oświaty, które spełniają jeden z poniższych warunków¹³:
- 1) w latach 2012-2013 wzięły udział w programie Cyfrowa szkoła lub innych analogicznych programach;
 - 2) realizują projekty w zakresie wskazanym w pkt. 1;
 - 3) osiągnęły albo mają dostęp do funkcjonalności opisanych w podrozdziale 2.2 pkt 8;
 - 4) dysponują zapleczem technicznym do realizacji działań z zakresu programowania;
 - 5) realizują projekt w partnerstwie ze szkołą lub placówką systemu oświaty, która uczestniczyła w analogicznych przedsięwzięciach;
 - 6) realizują projekt we współpracy z podmiotami dysponującymi potencjałem do prowadzenia działań projektowych;
 - 7) nauczyciele zatrudnieni w szkołach lub placówkach systemu oświaty zostali przygotowani do realizacji zajęć z zakresu programowania.
5. Programy, o których mowa w pkt. 1 ppkt 4), obejmują następujące działania:
- 1) podnoszenie kompetencji nauczycieli w zakresie programowania;
 - 2) realizację nauki programowania wśród uczniów.

¹³ Jeżeli szkoła lub placówka systemu oświaty nie spełnia warunków określonych w pkt. 4 ppkt 1-7, ma możliwość zakupu wyposażenia do realizacji przedmiotowych programów.

6. Szkoły lub placówki systemu oświaty realizujące programy, o których mowa w pkt. 1 ppkt 4). dokonują samodzielnego wyboru środowiska informatycznego do prowadzenia nauki programowania.
7. Zakres interwencji, o której mowa w pkt. 5 ppkt 1), obejmuje m. in.:
 - 1) szkolenia lub inne formy podnoszenia kompetencji nauczycieli w zakresie programowania;
 - 2) rozwój albo budowanie i moderowanie sieci współpracy i samokształcenia nauczycieli;
 - 3) opracowanie scenariuszy zajęć nauki programowania, które będą realizowane w pracy z uczniami;
 - 4) warsztaty metodyczne.
8. Działania, o których mowa w pkt. 5 ppkt 1), są realizowane według jednego z poniższych schematów:
 - 1) szkolenia lub inne formy podnoszenia kompetencji nauczycieli prowadzone przez trenerów przygotowanych w ramach PO WER do realizacji programów szkoleniowych dla nauczycieli;
 - 2) studia podyplomowe;
 - 3) szkolenia lub inne formy podnoszenia kompetencji nauczycieli prowadzone przez ekspertów z dziedziny programowania;
 - 4) szkolenia z wykorzystaniem wiedzy i umiejętności nauczycieli szkół lub placówek systemu oświaty, które uczestniczyły w podobnych przedsięwzięciach.
9. Szkolenia nauczycieli z zakresu programowania będą prowadzone z wykorzystaniem rozwiązań wskazanych w pkt. 8 ppkt 2), 3) albo 4).
10. Zakres udzielanego wsparcia, o którym mowa w pkt. 5 ppkt 2), obejmuje m. in:
 - a) realizację dodatkowych zajęć na podstawie opracowanych scenariuszy,
 - b) działalność szkolnych kółek programistycznych.

1.8 WYRÓWNYWANIE SZANS EDUKACYJNYCH UCZNIÓW

1. Ważnym obszarem pracy szkoły lub placówki systemu oświaty jest wyrównywanie szans edukacyjnych, służące przełamywaniu barier środowiskowych, ekonomicznych, geograficznych i zdrowotnych, które znacząco utrudniają lub uniemożliwiają dostęp do pełnej oferty edukacyjnej i realizację celów życiowych uczniów.
2. Aspekt związany z wyrównywaniem szans edukacyjnych powinien być uwzględniony w zakresie wszystkich, skierowanych do uczniów działań realizowanych w ramach kompleksowego wsparcia szkół. Planując te działania, należy zapewnić dostęp oferty dla:
 - 1) uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym uczniów z niepełnosprawnościami lub z zaburzeniami rozwoju;
 - 2) uczniów zagrożonych wcześniejszym wypadnięciem z systemu oświaty;
 - 3) uczniów pochodzących z mniejszości narodowych i etnicznych;
 - 4) uczniów uzyskujących niskie wyniki edukacyjne;
 - 5) uczniów znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej i społecznej;
 - 6) uczniów mieszkających w małych miejscowościach lub na obszarach wiejskich, w tym uczniów dojeżdżających do szkoły.
3. Działania związane z wyrównywaniem szans edukacyjnych powinny:
 - 1) Wynikać z diagnozy, o której mowa w podrozdziale 1.2.

- 2) Umożliwić uczniom, o których mowa w pkt. 2, korzystanie ze zmodyfikowanej oferty edukacyjnej szkoły uwzględniającej:
 - a) nowe formy aktywności, np. zajęcia kompensacyjno-wyrównawcze, edukacyjne programy wakacyjne,
 - b) wykorzystanie potencjału otoczenia zewnętrznego, w szczególności poradni psychologiczno-pedagogicznych, instytucji pomocy i integracji społecznej, instytucji kultury,
 - c) indywidualizację pracy z uczniem.
4. Działania związane z wyrównywaniem szans edukacyjnych mogą być realizowane w ramach:
 - 1) dodatkowych zajęć pozalekcyjnych, w tym:
 - a) zajęć kompensacyjno-wyrównawczych,
 - b) zajęć nastawionych na kształtowanie kompetencji kluczowych, w szczególności z wykorzystaniem narzędzi TIK, m.in. w formie kółek zainteresowań, warsztatów, laboratoriów, projektów edukacyjnych realizowanych przez uczniów,
 - c) zajęć rozbudzających kreatywność i innowacyjność,
 - 2) dodatkowych zajęć pozaszkolnych, w tym wyjazdów i wycieczek edukacyjnych realizowanych np. w ramach edukacyjnych programów wakacyjnych.
5. Trwałość działań związanych z wyrównywaniem szans edukacyjnych zapewniona jest poprzez nabycie i wykorzystywanie przez nauczycieli nowych kompetencji zawodowych w zakresie wyrównywania szans edukacyjnych uczniów¹⁴ w ramach obowiązkowych zajęć szkolnych.

1.9 DOSKONALENIE ZAWODOWE NAUCZYCIELI

1. Podstawowym założeniem doskonalenia zawodowego nauczycieli w ramach kompleksowego wspomaganie szkół i placówek systemu oświaty jest komplementarność działań wspierających nauczycieli z działaniami skierowanymi do uczniów.
2. Doskonalenie zawodowe nauczycieli powinno wynikać z przeprowadzonej diagnozy, o której mowa w podrozdziale 1.2.
3. Zakres wsparcia w obszarze doskonalenia zawodowego nauczycieli dotyczy w szczególności:
 - 1) doskonalenia umiejętności i kompetencji zawodowych nauczycieli w zakresie stosowania metod oraz form organizacyjnych sprzyjających kształtowaniu i rozwijaniu u uczniów kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy oraz właściwych postaw/umiejętności (kreatywności, innowacyjności oraz pracy zespołowej).
 - 2) doskonalenia umiejętności i kompetencji zawodowych nauczycieli, w tym nauczycieli przedmiotów przyrodniczych lub matematyki, niezbędnych do prowadzenia procesu nauczania opartego na metodzie eksperymentu;
 - 3) uzyskiwania kwalifikacji doradców edukacyjno-zawodowych przez nauczycieli wyznaczonych do realizacji zadań z zakresu doradztwa edukacyjno-zawodowego bez przygotowania w tym zakresie oraz podnoszenie tych kwalifikacji przez nauczycieli posiadających kwalifikacje doradcy edukacyjno-zawodowego;
 - 4) przygotowania nauczycieli do prowadzenia procesu indywidualizacji pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym wsparcia ucznia młodszego, rozpoznawania

¹⁴ Działania z zakresu nabywania przez nauczycieli nowych kompetencji zawodowych opisane są w podrozdziale 1.9.

- potrzeb rozwojowych, edukacyjnych i możliwości psychofizycznych uczniów i efektywnego stosowania pomocy dydaktycznych w pracy;
- 5) podnoszenia kompetencji cyfrowych nauczycieli wszystkich przedmiotów, w tym w zakresie korzystania z narzędzi TIK zakupionych do szkół lub placówek systemu oświaty oraz włączania narzędzi TIK do nauczania przedmiotowego.
 - 6) doskonalenia umiejętności i kompetencji zawodowych nauczycieli w zakresie pedagogiki specjalnej.
4. Wsparcie w obszarze doskonalenia zawodowego nauczycieli może objąć w szczególności:
- 1) kursy i szkolenia doskonalące (teoretyczne i praktyczne), w tym z wykorzystaniem trenerów przeszkolonych w ramach PO WER;
 - 2) studia podyplomowe spełniające wymogi określone w rozporządzeniu Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 17 stycznia 2012 r. w sprawie standardów kształcenia przygotowującego do wykonywania zawodu nauczyciela;
 - 3) wspieranie istniejących, budowanie nowych i moderowanie sieci współpracy i samokształcenia nauczycieli;
 - 4) realizację w szkołach i placówkach systemu oświaty programów wspomagania;
 - 5) staże i praktyki nauczycieli realizowane we współpracy z lokalnymi oraz regionalnymi instytucjami wspomagającymi szkoły lub placówki systemu oświaty;
 - 6) współpracę ze specjalistycznymi ośrodkami, np.: specjalnymi ośrodkami szkolno-wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami wychowawczymi, młodzieżowymi ośrodkami socjoterapii, poradniami psychologiczno-pedagogicznymi, szkołami kształcącymi dzieci i młodzież z niepełnosprawnościami;
 - 7) wykorzystanie narzędzi, metod lub form pracy wypracowanych w ramach projektów, w tym pozytywnie zwalidowanych produktów projektów innowacyjnych, zrealizowanych w latach 2007-2013 w ramach PO KL.
5. Program wspomagania, o którym mowa w pkt. 4 ppkt 4), jest formą doskonalenia nauczycieli związaną z bezpośrednim wsparciem szkoły lub placówki systemu oświaty, realizowaną zgodnie ze wszystkimi wskazanymi poniżej warunkami:
- 1) program wspomagania powinien służyć pomocą szkole lub placówce systemu oświaty w wykonywaniu przez niego zadań na rzecz kształtowania i rozwijania u uczniów kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy oraz właściwych postaw/umiejętności (kreatywności, innowacyjności oraz pracy zespołowej);
 - 2) zakres wspomagania wynika z analizy indywidualnej sytuacji szkoły lub placówki systemu oświaty i odpowiada na specyficzne potrzeby tych podmiotów;
 - 3) realizacja programów wspomagania obejmuje następujące etapy:
 - a) przeprowadzenie diagnozy obszarów problemowych związanych z realizacją przez szkołę lub placówkę systemu oświaty zadań z zakresu kształtowania i rozwijania u uczniów kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy oraz właściwych postaw/umiejętności (kreatywności, innowacyjności oraz pracy zespołowej),
 - b) prowadzenie procesu wspomagania w oparciu o ofertę doskonalenia nauczycieli przygotowaną zgodnie z potrzebami danej szkoły lub placówki systemu oświaty z możliwością wykorzystania ofert doskonalenia funkcjonujących na rynku, m.in. udostępnianych przez centralne i wojewódzkie placówki doskonalenia nauczycieli,

- c) monitorowanie i ocena procesu wspomagania z wykorzystaniem m.in. ewaluacji wewnętrznej szkoły lub placówki systemu oświaty.
6. Doskonalenie zawodowe nauczycieli w szczególności powinno uwzględniać:
- 1) dominację form opartych o techniki warsztatowe;
 - 2) ścisłe łączenie teorii z praktyką zawodową;
 - 3) działania wdrożeniowe, w tym wsparcie i konsultacje specjalisty we wdrażaniu nowych rozwiązań;
 - 4) przygotowanie nauczycieli do indywidualizacji pracy z uczniami, w tym do pracy z uczniami ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi;
 - 5) wymianę doświadczeń i refleksji (np. wzajemna obserwacja zajęć);
 - 6) wspieranie nauczycieli do dalszego rozwijania umiejętności zawodowych (np. poprzez samokształcenie z wykorzystaniem zasobów bibliotecznych czy korzystania z narzędzi TIK);
 - 7) monitorowanie i ewaluację doskonalenia zawodowego nauczycieli (np. poprzez obserwację w ramach nadzoru pedagogicznego sprawowanego przez dyrektora wykorzystania przez nauczycieli nabytych nowych umiejętności);

2. ZASADY KWALIFIKOWANIA WYDATKÓW NIEZBĘDNYCH DO REALIZACJI PROJEKTÓW W RAMACH OSI PODDZIAŁANIA 3.2.1 JAKOŚĆ EDUKACJI OGÓLNEJ

2.1 ZATRUDNIANIE NAUCZYCIELI DO PROWADZENIA ZAJĘĆ W SZKOŁACH I PLACÓWKACH

1. Zgodnie z ustawą z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela (t. jedn.: Dz. U. z 2014 r., poz.191, z późn. zm.) – zwaną dalej Kartą nauczyciela – zwiększenie środków na poszczególne składniki wynagrodzenia dla nauczycieli ponad poziom określony w art. 30 ust. 3 niniejszej ustawy może odbywać się: z dochodów własnych jednostek samorządu terytorialnego lub ze środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej.
2. Nauczycielom wymienionym w art. 1 ust. 1 Karty Nauczyciela, którzy w ramach programów finansowanych ze środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej prowadzą zajęcia bezpośrednio z uczniami lub wychowankami albo na ich rzecz, za każdą godzinę prowadzenia tych zajęć przysługuje wynagrodzenie w wysokości ustalonej w sposób określony w art. 35 ust. 3 Karty Nauczyciela. Zwiększenie wymiaru godzin pracy nauczyciela zatrudnionego na podstawie Karty Nauczyciela, odbywa się zgodnie z art. 35.a ustawy Karta Nauczyciela.
3. Jednocześnie w przypadku projektów, w ramach których beneficjent planuje przeznaczyć środki na finansowanie średniego ustawowego wynagrodzenia nauczycieli zatrudnionych w szkołach lub placówkach na podstawie ustawy Karty Nauczyciela, zatrudnienie w ramach stosunku pracy jest kwalifikowalne, o ile wynagrodzenie wypłacane jest zgodnie z art. 30 ust. 3 ustawy Karty Nauczyciela.
4. Zgodnie z ustawą z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (art. 7e ustawy) w celu realizacji zajęć w ramach programów finansowanych ze środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej, prowadzonych bezpośrednio z uczniami lub wychowankami albo na ich rzecz, w szkole lub placówce publicznej może być zatrudniony nauczyciel na podstawie ustawy Kodeksu Pracy, który:

- 1) nie realizuje w tej szkole lub placówce tygodniowego obowiązkowego wymiaru godzin zajęć dydaktycznych, wychowawczych i opiekuńczych,
 - 2) posiada kwalifikacje określone w przepisach wydanych na podstawie art. 9 ust. 2 i 3 Karty Nauczyciela oraz
 - 3) spełnia warunki określone w art. 10 ust. 5 pkt 3 i 4 Karty Nauczyciela.
5. W celu potwierdzenia spełnienia warunku, o którym mowa w art. 10 ust. 5 pkt 4 Karty Nauczyciela, nauczyciel, przed nawiązaniem stosunku pracy, jest obowiązany przedstawić dyrektorowi szkoły lub placówki informację z Krajowego Rejestru Karnego.
 6. Nauczyciela, o którym mowa w art. 3 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, zatrudnia się na zasadach określonych w Kodeksie pracy, z tym że za każdą godzinę prowadzenia w/w zajęć, nauczycielowi przysługuje wynagrodzenie nie wyższe niż wynagrodzenie za jedną godzinę prowadzenia zajęć ustalone w sposób określony w art. 35 ust. 3 Karty Nauczyciela dla nauczyciela dyplomowanego posiadającego wykształcenie wyższe magisterskie i realizującego tygodniowy obowiązkowy wymiar godzin zajęć, o którym mowa w art. 42 ust. 3 w tabeli w lp. 3 Karty Nauczyciela.
 7. Zgodnie z ustawą Kodeks cywilny zatrudnienie nauczycieli na podstawie umowy cywilnoprawnej wymaga zastosowania trybu konkurencyjnego tj. ustawy z dnia 29 stycznia 2004 Prawo zamówień publicznych (Dz.U. z 2010, nr 113, poz. 759 z późn. zm.) lub zasady konkurencyjności, określonych w Zasadach wdrażania.
 8. Zatrudnianie nauczycieli na podstawie umowy cywilnoprawnej musi być zgodne z przepisami krajowymi, w tym w szczególności przedmiotowa umowa nie może spełniać podstawowych warunków wykonywania pracy, o których mowa w ustawie Kodeks pracy.
 9. Dodatkowo należy mieć na uwadze zapisy Zasad wdrażania w zakresie angażowania personelu do projektu, które stanowią m.in., że wydatki poniesione na wynagrodzenie osoby zaangażowanej do projektu na podstawie umowy cywilnoprawnej, która jest jednocześnie pracownikiem beneficjenta, są niekwalifikowane, z wyłączeniem umów o dzieło.

2.2 POMOCE DYDAKTYCZNE I NARZĘDZIA TIK

1. Projekty obejmujące wyposażenie szkół i placówek w nowoczesne pomoce dydaktyczne oraz narzędzia TIK niezbędne do realizacji programów nauczania w szkołach i placówkach systemu oświaty, w tym zapewnienie odpowiedniej infrastruktury sieciowej skierowane są do:
 - 1) publicznych i niepublicznych szkół podstawowych, gimnazjów, szkół ponadgimnazjalnych lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie ogólne;
 - 2) szkół zawodowych i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe, w zakresie prowadzonego przez nie nauczania w oparciu o podstawę programową kształcenia ogólnego;
 - 3) uczniów szkół lub placówek systemu oświaty wskazanych w pkt. 1 ppkt 1) i 2);
 - 4) nauczycieli.
2. W przypadku realizacji działań w zakresie wyposażenia szkół i placówek w nowoczesne pomoce dydaktyczne oraz narzędzia TIK muszą one być zgodne ze szczegółowym wykazem tego typu

pomocy i narzędzi określonym przez MEN i udostępnianym za pośrednictwem strony internetowej www.men.gov.pl.

3. Wsparcie, o którym mowa w pkt. 1 realizowane jest na podstawie indywidualnie zdiagnozowanego zapotrzebowania szkół lub placówek systemu w tym zakresie. Diagnoza powinna być przygotowana i przeprowadzona przez szkołę, placówkę systemu oświaty lub inny podmiot prowadzący działalność o charakterze edukacyjnym lub badawczym oraz zatwierdzona przez organ prowadzący. Podmiot przeprowadzający diagnozę powinien mieć możliwość skorzystania ze wsparcia instytucji systemu wspomagania pracy szkół tj. placówki doskonalenia nauczycieli, poradni psychologiczno-pedagogicznej, biblioteki pedagogicznej.
4. Ze wsparcia, o którym mowa w pkt. 1, mogą korzystać szkoły lub placówki systemu oświaty, w których w wyniku diagnozy, o której mowa w pkt. 3, stwierdzono niezbędność zakupu odpowiedniego wyposażenia dla realizacji działań w zakresie podnoszenia kompetencji cyfrowych uczniów i nauczycieli.
5. W ramach projektu możliwe jest sfinansowanie kosztów związanych z adaptacją pomieszczeń na potrzeby pracowni szkolnych, wynikających m. in. z konieczności montażu zakupionego wyposażenia oraz zagwarantowania bezpiecznego ich użytkowania.
6. Pomoce dydaktyczne oraz narzędzia TIK powinny być dostosowane do potrzeb ich użytkowników, w tym wynikających z niepełnosprawności.
7. Maksymalna wartość wsparcia finansowego na zakup nowoczesnych pomocy dydaktycznych i narzędzi TIK w szkole lub placówce systemu oświaty, objętej wsparciem projektowym wynosi:
 - a) dla szkół do 300 uczniów – 140 000 zł;
 - b) dla szkół od 301 uczniów – 200 000 zł.
8. Wniosek o dofinansowanie projektu obejmującego formy wsparcia, o których mowa w ppkt. 1) zawiera zobowiązanie dotyczące osiągnięcia przez szkołę lub placówkę systemu oświaty objętą wsparciem w ramach projektu w okresie do 6 miesięcy od daty zakończenia realizacji projektu, określonej w umowie o dofinansowanie projektu, wszystkich poniższych funkcjonalności:
 - 1) stały dostęp do łącza internetowego użytkowników w szkole lub placówce systemu oświaty, na poziomie przepływności optymalnym dla bieżącego korzystania z cyfrowych zasobów online w trakcie lekcji i w ramach pracy zawodowej;
 - 2) w zależności od liczby uczniów, tj. do 300 albo od 301, szkoła lub placówka systemu oświaty posiada odpowiednio, co najmniej, jeden albo dwa zestawy przenośnych komputerów albo innych mobilnych urządzeń mających funkcje komputera oraz dedykowanego urządzenia umożliwiającego ładowanie oraz zarządzanie mobilnym sprzętem komputerowym z:
 - a) zainstalowanym systemem operacyjnym;
 - b) dostępem do oprogramowania biurowego;
 - c) oprogramowaniem antywirusowym, jeżeli istnieje dla danego urządzenia – opcjonalnie, jeżeli takie oprogramowanie nie jest zainstalowane na szkolnych urządzeniach sieciowych;
 - d) oprogramowaniem zabezpieczającym komputer albo inne mobilne narzędzia mające funkcje komputera w przypadku kradzieży;
 - e) oprogramowaniem do zarządzania zestawem przenośnych komputerów albo innych mobilnych narzędzi mających funkcje komputera dla potrzeb przeprowadzania zajęć lekcyjnych - w zależności od rodzaju wybranego przenośnego komputera albo innego

- mobilnego narzędzia mającego funkcje komputera - opcjonalnie, jeżeli takie oprogramowanie nie jest zainstalowane na szkolnych urządzeniach sieciowych oraz oprogramowaniem do zarządzania szkolnymi urządzeniami sieciowymi;
- f) oprogramowaniem zabezpieczającym uczniów przed dostępem do treści, które mogą stanowić zagrożenie dla ich prawidłowego rozwoju w rozumieniu art. 4a ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty;
 - g) oprogramowaniem zabezpieczającym szkolne urządzenia sieciowe.
- 3) w zależności od liczby uczniów, tj. do 300 albo od 301, szkoła lub placówka systemu oświaty posiada odpowiednio, co najmniej, jedno albo dwa wydzielone miejsca dostosowane do potrzeb funkcjonowania zestawu przenośnych komputerów lub innych mobilnych narzędzi mających funkcje komputera z bezprzewodowym dostępem do Internetu;
 - 4) w miejscach, w których uczniowie korzystają z zestawu przenośnych komputerów lub innych mobilnych narzędzi mających funkcje komputera, jest możliwa prezentacja treści edukacyjnych z wykorzystaniem wielkoformatowych, niskoemisyjnych, interaktywnych urządzeń do projekcji obrazu i emisji dźwięku umożliwiających wyświetlanie obrazu bez konieczności każdorazowego dostosowywania warunków światła i układu ławek w salach;
 - 5) szkoła lub placówka systemu oświaty zapewnia komputery przenośne lub inne mobilne narzędzia mające funkcje komputera do indywidualnego użytku służbowego nauczycielom prowadzącym zajęcia edukacyjne z wykorzystaniem TIK;
 - 6) szkoła lub placówka systemu oświaty posiada co najmniej jedno miejsce (pomieszczenie), w którym uczniowie mają możliwość korzystania z dostępu do Internetu pomiędzy oraz w czasie wolnym od zajęć dydaktycznych w godzinach pracy szkoły, zgodnie z organizacją roku szkolnego.
9. Obowiązek osiągnięcia funkcjonalności, o których mowa w pkt. 8, wynika bezpośrednio z postanowień umowy o dofinansowanie projektu. Powyższy warunek podlega weryfikacji przez IZ RPO w ramach kontroli trwałości projektu, po upływie okresu wskazanego w pkt. 8.
10. W celu osiągnięcia funkcjonalności, o których mowa w pkt. 8 możliwe jest sfinansowanie w ramach projektu utworzenia wewnątrzszkolnych sieci komputerowych lub bezprzewodowych;
11. Zakres wsparcia obejmującego tworzenie wewnątrzszkolnych sieci komputerowych lub bezprzewodowych, o których mowa w pkt. 10 może objąć:
- 1) opracowanie projektów technicznych dla każdej ze szkół lub placówek systemu oświaty uczestniczących w projekcie w zakresie instalacji sieci i urządzeń niezbędnych do stworzenia wewnątrzszkolnych sieci komputerowych lub bezprzewodowych;
 - 2) zakup urządzeń w ramach infrastruktury sieciowo-usługowej i wykonanie instalacji sieci zgodnie z opracowaną dokumentacją;
 - 3) sfinansowanie usług administrowania zakupionym w ramach projektu sprzętem i urządzeniami przez okres nie dłuższy niż okres trwania projektu.
12. Inwestycje infrastrukturalne są finansowane ze środków ze środków EFS w ramach cross-financingu, na zasadach, o których mowa w Wytycznych w zakresie kwalifikowalności wydatków.
13. Wydatki na inwestycje infrastrukturalne, o których mowa w pkt. 12, są kwalifikowalne, jeżeli zostaną spełnione łącznie wszystkie poniższe warunki:
- 1) nie jest możliwe wykorzystanie istniejącej infrastruktury;

- 2) potrzeba wydatkowania środków została potwierdzona analizą potrzeb;
 - 3) infrastruktura została zaprojektowana zgodnie z koncepcją uniwersalnego projektowania.
14. Przedsięwzięcia finansowane ze środków EFS stanowią uzupełnienie działań prowadzonych przed rozpoczęciem realizacji projektu przez szkoły lub placówki systemu oświaty. Skala działań prowadzonych przed rozpoczęciem realizacji projektu przez szkoły lub placówki systemu oświaty (nakłady środków na ich realizację) nie mogą ulec zmniejszeniu w stosunku do skali działań (nakładów) prowadzonych szkoły lub placówki systemu oświaty w okresie 12 miesięcy poprzedzających rozpoczęcie realizacji projektu (średniomiesięcznie).

2.3 WYPOSAŻENIE PRACOWNI SZKOLNYCH DO NAUCZANIA PRZEDMIOTÓW PRZYRODNICZYCH

1. Projekty obejmujące wyposażenie pracowni szkolnych do nauczania przedmiotów przyrodniczych kierowane są do:
 - 1) publicznych i niepublicznych szkół podstawowych, gimnazjów, szkół ponadgimnazjalnych lub placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie ogólne, realizujących cele i treści wynikające z obowiązującej dla właściwego poziomu edukacyjnego podstawy programowej w zakresie rozwijania kompetencji przyrodniczych;
 - 2) szkół zawodowych i placówek systemu oświaty prowadzących kształcenie zawodowe, realizujących cele i treści wynikające z obowiązującej dla właściwego poziomu edukacyjnego podstawy programowej kształcenia ogólnego w zakresie rozwijania kompetencji przyrodniczych;
 - 3) uczniów i szkół lub placówek systemu oświaty wskazanych w ppkt. 1) i 2);
 - 4) nauczycieli.
2. W przypadku realizacji działań w zakresie wyposażenia pracowni szkolnych w narzędzia do nauczania przedmiotów przyrodniczych katalog wydatków kwalifikowanych obejmuje wyłącznie:
 - 1) podstawowe wyposażenie pracowni (wagi, szafy laboratoryjne itp.);
 - 2) sprzęt niezbędny do przeprowadzania doświadczeń, eksperymentów, obserwacji (przyrządy pomiarowe, przyrządy optyczne, szkło laboratoryjne, szkiełka mikroskopowe itp.), w tym narzędzia TIK wraz z odpowiednimi aplikacjami tematycznymi;
 - 3) odczynniki lub substancje chemiczne;
 - 4) środki czystości;
 - 5) pomoce dydaktyczne (środki trwałe, mapy, atlasy, roczniki statystyczne itp.) .
3. Szczegółowy katalog wyposażenia szkolnych pracowni przedmiotów przyrodniczych został opracowany przez MEN i jest udostępniany za pośrednictwem strony internetowej www.men.gov.pl.
4. Liczba zestawów laboratoryjnych (doświadczalnych) zakupionych w ramach wyposażenia szkolnych pracowni przedmiotów przyrodniczych jest zależna od wielkości szkoły lub placówki systemu oświaty, mierzonej liczbą uczniów, a także liczby grup zadaniowych, które będą realizowały doświadczenia. Co do zasady, jeden zestaw laboratoryjny jest przewidziany dla grupy zadaniowej liczącej od 2 do 5 osób.

5. Wyposażenie szkolnych pracowni przedmiotów przyrodniczych powinno być dostosowane do potrzeb ich użytkowników, w tym wynikających z niepełnosprawności.
6. Zakupione wyposażenie powinno być dostosowane do odpowiedniego etapu edukacyjnego i zakresu realizacji podstawy programowej kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół (podstawowego lub rozszerzonego).
7. Preferowane są projekty, w ramach których organ prowadzący zakłada stworzenie pracowni międzyszkolnych, zlokalizowanych w szkole lub placówce systemu oświaty, podlegającej pod konkretny organ prowadzący i dostępnych dla wszystkich szkół lub placówek systemu oświaty funkcjonujących w ramach tego organu.

2.4 WYPOSAŻENIE SZKÓŁ DO REALIZACJI DZIAŁAŃ W ZAKRESIE INDYWIDUALIZACJI PRACY Z UCZNIEM ZE SPECJALNYMI POTRZEBAMI EDUKACYJNYMI ORAZ UCZNIEM MŁODSZYM

1. Doposażenie bazy dydaktycznej szkół i placówek systemu oświaty w zakresie indywidualizacji pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi obejmuje zakup m. in:
 - 1) specjalistycznego oprogramowania;
 - 2) materiałów do diagnozy, wspomaganie rozwoju i korygowania dysfunkcji i dysharmonii rozwojowych takich jak: wady wymowy, dysleksja, wady postawy, zaburzenia koordynacji wzrokowo-ruchowej;
 - 3) materiałów do diagnozy i terapii specyficznych trudności w uczeniu się, również takich, które wynikają z potrzeb ucznia młodszego;
 - 4) sprzętu specjalistycznego, wspierającego funkcjonowanie uczniów z niepełnosprawnościami w szkole lub placówce;
 - 5) podręczników szkolnych i materiałów dydaktycznych dostosowanych do potrzeb uczniów z niepełnosprawnościami.
2. Doposażenie, o którym mowa w pkt. 1 jest zgodne z koncepcją uniwersalnego planowania.
3. Projekty przewidujące wyposażenie szkół lub placówek systemu oświaty do realizacji działań w zakresie indywidualizacji pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz uczniem młodszym realizowane są przez publiczne lub niepubliczne szkoły lub placówki systemu oświaty prowadzące kształcenie ogólne. Wsparcie to kierowane jest do nauczycieli oraz uczniów tych szkół lub placówek systemu oświaty.
4. Działania w zakresie indywidualizacji pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, z wyłączeniem wsparcia udzielanego na rzecz ucznia młodszego lub ucznia z niepełnosprawnością, obejmą II etap edukacyjny (klasy IV-VI szkoły podstawowej) oraz III etap edukacyjny (gimnazjum). Wsparcie ucznia młodszego oraz ucznia z niepełnosprawnością może być realizowane na wszystkich etapach edukacyjnych.
5. Wsparcie, o którym mowa w niniejszym podrozdziale realizowane jest na podstawie indywidualnie zdiagnozowanego zapotrzebowania szkół lub placówek systemu oświaty w tym zakresie. Diagnoza powinna być przygotowana i przeprowadzona przez szkołę lub placówkę systemu oświaty lub inny podmiot prowadzący działalność o charakterze edukacyjnym lub badawczym oraz zatwierdzona przez organ prowadzący. Podmiot przeprowadzający diagnozę ma możliwość skorzystania ze wsparcia instytucji systemu wspomaganie pracy szkół, tj. placówki doskonalenia nauczycieli, poradni psychologiczno-pedagogicznej, biblioteki pedagogicznej.

6. Realizacja projektów obejmujących wyposażenie szkół do realizacji działań w zakresie indywidualizacji pracy z uczniem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz uczniem młodszym odbywa się z wykorzystaniem lokalnych zasobów specjalistycznych placówek specjalnych, ośrodków szkolno-wychowawczych, młodzieżowych ośrodków wychowawczych, młodzieżowych ośrodków socjoterapii, ośrodków rewalidacyjno-wychowawczych, poradni psychologiczno-pedagogicznych.
7. Należy zobowiązać Beneficjenta do wykorzystywania zakupionych w ramach projektu pomocy, sprzętu specjalistycznego lub podręczników w ramach działań prowadzonych przez szkoły lub placówki systemu oświaty odpowiednio do:
 - 1) opracowania i realizacji w trakcie bieżącej pracy z uczniem indywidualnych programów edukacyjno-terapeutycznych dla uczniów posiadających orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego zgodnie z przepisami odpowiednio rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w przedszkolach, szkołach i oddziałach ogólnodostępnych lub integracyjnych lub rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 17 listopada 2010 r. w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych oraz niedostosowanych społecznie w specjalnych przedszkolach, szkołach i oddziałach oraz w ośrodkach,
 - 2) opracowania i realizacji w trakcie bieżącej pracy z uczniem indywidualnych programów zajęć rewalidacyjno-wychowawczych dla dzieci i młodzieży posiadających orzeczenie o potrzebie zajęć rewalidacyjno-wychowawczych zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 kwietnia 2013 r. w sprawie warunków i sposobu organizowania zajęć rewalidacyjno-wychowawczych dla dzieci i młodzieży z upośledzeniem umysłowym w stopniu głębokim.
8. W celu upowszechnienia edukacji wśród uczniów z niepełnosprawnością, jest możliwe finansowanie mechanizmu racjonalnych usprawnień, w tym np. zatrudnienie asystenta ucznia, dostosowania posiłków z uwzględnieniem specyficznych potrzeb żywieniowych wynikających z niepełnosprawności ucznia, zakup pomocy dydaktycznych adekwatnych do specjalnych potrzeb edukacyjnych wynikających z niepełnosprawności w oparciu o indywidualnie przeprowadzoną w szkole lub placówce systemu oświaty diagnozę potrzeb w tym zakresie.

3. SZCZEGÓLNE ZASADY WYPEŁNIANIA WNIOSKU O DOFINANSOWANIE PROJEKTU W ZAKRESIE GRUPY DOCELOWEJ ORAZ WSKAŹNIKA REZULTATU

3.1 CHARAKTERYSTYKA GRUPY DOCELOWEJ W OPARCIU O SPECYFICZNE CECHY GRUPY.

Wnioskodawca wypełniając wniosek o dofinansowanie projektu w części *D. GRUPA DOCELOWA PROJEKTU* charakteryzuje grupę docelową w oparciu o poniższe kategorie specyficznych cech:

1. Kompetencje kluczowe (zgodnie z treścią podrozdziału 1.3 oraz 1.9).
2. Kreatywność i innowacyjność (zgodnie z treścią podrozdziału 1.4).
3. Planowanie ścieżki edukacyjno-zawodowej (zgodnie z treścią podrozdziału 1.5)

Powyższy katalog specyficznych cech nie stanowi katalogu zamkniętego, tzn. wnioskodawca może scharakteryzować grupę docelową w oparciu o inne kategorie specyficznych cech, np.:

1. Bariery środowiskowe (szanse edukacyjne uczniów) (zgodnie z treścią podrozdziału 1.8)
2. Specjalne potrzeby edukacyjne (zgodnie z treścią podrozdziału 1.6)

Każdorazowo wnioskodawca opisuje problemy uczniów oraz nauczycieli, przy czym zawsze problemy nauczycieli muszą być powiązane z problemami uczniów.

3.2 NABYCIE KWALIFIKACJI I KOMPETENCJI PO OPUSZCZENIU PROGRAMU.

Spodziewanym efektem projektów realizowanych w ramach Poddziałania 3.2.1 RPO WP „Jakość Edukacji Ogólnej” jest nabycie przez uczniów kompetencji kluczowych, niezbędnych na rynku pracy oraz uzyskanie kwalifikacji lub nabycie kompetencji przez nauczycieli objętych wsparciem w ramach projektu.

Kwalifikację należy rozumieć jako określony zestaw uczenia się (kompetencji), których osiągnięcie zostało formalnie potwierdzone przez upoważnioną do tego instytucję zgodnie z ustalonymi standardami. Nadanie kwalifikacji następuje w wyniku walidacji i certyfikacji.

Fakt nabycia kompetencji zgodnie z *Wytycznymi w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020* będzie weryfikowany w ramach następujących etapów:

- a) ETAP I – Zakres – zdefiniowanie w ramach wniosku o dofinansowanie grupy docelowej do objęcia wsparciem oraz wybranie obszaru interwencji EFS, który będzie poddany ocenie,
- b) ETAP II – Wzorzec – zdefiniowanie we wniosku o dofinansowanie standardu wymagań, tj. efektów uczenia się, które osiągną uczestnicy w wyniku przeprowadzonych działań projektowych,
- c) ETAP III – Ocena – przeprowadzenie weryfikacji powyższych efektów na podstawie opracowanych kryteriów oceny po zakończeniu wsparcia udzielanego danej osobie,
- d) ETAP IV – Porównanie – porównanie uzyskanych wyników etapu III (ocena) z przyjętymi wymaganiami (określonymi na etapie II efektami uczenia się) po zakończeniu wsparcia udzielanego danej osobie.

Wnioskodawca jest zobligowany do określenia, we wniosku o dofinansowanie projektu, kompetencji zawierających jasno określone warunki, które powinien spełnić uczestnik projektu, tj. wyczerpujących informacji o efektach uczenia się oraz kryteria i metody ich weryfikacji. Określenie efektów uczenia się, oznacza wskazanie co dana osoba powinna wiedzieć, co potrafić i jakie kompetencje posiadać po zakończeniu danej formy wsparcia¹⁵.

Jednocześnie w projekcie należy założyć, że w przypadku uczniów, co najmniej 90 % uczestników projektu nabędzie kompetencje kluczowe, natomiast w przypadku nauczycieli co najmniej 90% uczestników projektu uzyska kwalifikacje lub nabędzie kompetencje zgodne z powyższymi warunkami.

¹⁵ Wskazany we wniosku o dofinansowanie projektu opis sposobu pomiaru wskaźników produktu i rezultatu powinien uwzględniać wymogi *Wytycznych w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020*.

Poniżej przedstawiono przykładowy sposób opisu nabycia kompetencji kluczowych przez uczniów objętych wsparciem w projekcie, przy czym opis ten jest analogiczny w przypadku wsparcia kierowanego do nauczycieli szkół i placówek systemu oświaty:

ETAP I: etap ten obejmuje wskazanie przy pomocy listy rozwijanej w sekcji C4 zgodnej z zapisami SZOOP RPO WP 2014-2020 grupy docelowej projektu, jak również wskazanie odpowiednich cech charakterystycznych grupy docelowej w sekcji D1 wniosku o dofinansowanie projektu.

D.1 Grupa docelowa					
<i>Uczniowie szkół i placówek systemu oświaty</i>					
Grupa docelowa	Charakterystyka grupy docelowej (w oparciu o kategorie specyficznych cech)		Problem wynikający/związany z daną cechą (skutek, konsekwencja danej cechy)		Źródło wiedzy i dane dotyczące problemu
	+Automatycznie, zgodnie z dokonanym przez wnioskodawcę wyborem z pkt C.4	Kompetencje kluczowe	[Tekst] / Wsparciem zostanie objętych 20 uczniów szkoły podstawowej w X, 15 uczniów szkoły podstawowej w Y oraz 60 uczniów Gimnazjum w Z.	Problem	
Opis problemu				[Tekst] / Nie dotyczy	
Opis problemu				[Tekst] / Nie dotyczy	
Opis problemu				[Tekst] / Nie dotyczy	

ETAP II: drugi etap pomiaru omawianego wskaźnika polega na zdefiniowaniu we wniosku o dofinansowanie standardu wymagań, tj. efektów uczenia się, które osiągną uczestnicy w wyniku przeprowadzonych działań projektowych. Opis ten powinien się znaleźć w sekcji E1 Wniosku o dofinansowanie, w którym w zależności od cechy, do której opis będzie się odnosił efekty te mogą polegać np. na uzyskaniu na świadectwie klasyfikacji rocznej wyższej oceny z danego przedmiotu lub wyższej średniej z przedmiotów, których dot. projekt (np. o 0.5, 1.0, czy 1.5 pkt) lub nabyciu określonego zakresu wiedzy/umiejętności, które zweryfikowane zostaną przy pomocy egzaminu (ocena ex ante i ex post). W sekcji tej Wnioskodawca powinien opisać sposób ustalania wyjściowego poziomu średnich ocen lub innego miernika poziomu kompetencji ucznia.

E.1 Zakres zadań (rzeczowy)

Nazwa	Podmiot odpowiedzialny za realizację zadania	Okres realizacji	Osoby zaangażowane w bezpośrednią realizację podzadania (stanowisko lub funkcja)	Charakterystyka podzadania
1	2	3	4	5

+Problem - Wybór z listy zgodnie z E.1; wielokrotny					
+Zadanie 1	[Tekst]	[Tekst, symbol: Wnioskodawca – W Partner - P1, P2,...]	[Wybór z kalendarza od: mm-rr do: mm-rr]	X	x
+Podzadanie 1.1	[Tekst]	X	[Wybór z kalendarza od: mm	(...)	„(...)W efekcie realizacji zajęć dodatkowych z matematyki, fizyki oraz chemii przewiduje się, że uczniowie biorący udział w projekcie uzyskają z tych przedmiotów średnią z ocen klasyfikacji rocznej o 1.5 pkt wyższą niż w latach poprzedzających udział w projekcie”. Lub „(...) W efekcie realizacji zajęć dodatkowych z matematyki, fizyki oraz chemii przewiduje się, że uczniowie biorący udział w projekcie naberą wiedzę i umiejętności w zakresie (...), co zweryfikowane zostanie cyklem testów przeprowadzanych na zakończenie udziału ucznia w danej formie wsparcia”.
+Podzadanie 1.2	[Tekst]	X	[Wybór z kalendarza od: mm	(...)	(...)

ETAP III etap ten obejmuje pozyskanie – przy pomocy zaplanowanych narzędzi oraz kryteriów pomiaru – informacji o uzyskanych efektach realizacji projektu. Etap ten odbywa się po zakończeniu realizacji form wsparcia, adresowanego do poszczególnych jego uczestników. Obejmować on może np. weryfikację ocen klasyfikacji rocznej u uczniów będących uczestnikami projektu lub wyników testów przeprowadzanych na zakończenie projektu. Kolejnym krokiem pomiaru omawianego wskaźnika jest Etap IV, w którym nauczyciel - wychowawca porówna osiągnięte efekty nauczania poszczególnych uczniów z efektami, jakie założone zostały w projekcie (na etapie II)

+Problem - Wybór z listy zgodnie z D.1; wielokrotny					
+Zadanie 1	[Tekst]	[Tekst, symbol: Wnioskodawca – W Partner - P1, P2,...]	[Wybór z kalendarza od: mm-rr do: mm-rr]	X	x

+Podzadanie 1.1	[Tekst]	X	[Wybór z kalendarza od: mm	(...)	„(...)Celem weryfikacji osiągnięcia wskaźnika „Liczba uczniów (...)” nauczyciele – wychowawcy uczniów po wystawieniu ocen klasyfikacji rocznej, przy pomocy przygotowanych w tym celu formularzy opracują zestawienia osiągniętych wyników nauczania i porównają je z zakładanymi, dla poszczególnych uczniów, rezultatami uczestnictwa w projekcie.” (...)
+Podzadanie 1.2	[Tekst]	X	[Wybór z kalendarza od: mm	(...)	(...)

Zaznaczyć należy, że powyżej przedstawiony został jedynie przykładowy sposób wypełnienia poszczególnych części wniosku o dofinansowanie, celem umożliwienia pomiaru wskaźników projektowych odnoszących się do nabywania kompetencji lub kwalifikacji przez uczestników projektu. Szczegółowe rozwiązania w powyższym zakresie powinien zaproponować Wnioskodawca w zależności od zakresu rzeczowego projektu jak również zaplanowanej w nim grupy docelowej.

Kwestionariusz samooceny dla nauczycieli (rad pedagogicznych)

Poniżej podane są wybrane obszary pracy szkoły, które mogą uzyskać wsparcie z zewnątrz w celu ich doskonalenia i rozwijania ¹⁶ . Proszę ocenić, jak w szkole realizowane są działania podejmowane we wskazanych obszarach oraz wyrazić opinię na temat potrzeby wprowadzania w nich zmian. Odpowiedzi proszę udzielić, zaznaczając stosowne pola w wybranych kolumnach po prawej stronie tabeli.		Jak oceniasz realizację poniższych działań w Twojej szkole?				Czy uważasz, że warto rozwijać lub doskonalić te działania?				
		Jest bardzo dobrze	Jest wystarczająco dobrze	Nie wszystko się udaje	Rzadko podejmujemy takie działania	Zdecydowanie TAK	Raczej TAK	Nie mam zdania	Raczej NIE	Zdecydowanie NIE
A.	Stwarzanie podczas wszystkich zajęć warunków kształcenia następujących umiejętności uczniów:									
1.	Sprawne komunikowanie się w języku polskim i/lub obcym									
2.	Krytyczne wyszukiwanie i wykorzystywanie informacji (np. z zasobów Internetu)									
3.	Myślenie przyczynowo-skutkowe, wnioskowanie, uzasadnianie opinii									
4.	Wzajemne uczenie się uczniów we współpracy podczas lekcji									
5.	Wspólne rozwiązywanie konfliktów występujących w klasie									
6.	Uczniowska samoocena (samodzielne identyfikowanie swoich mocnych stron i obszarów do rozwoju)									
B.	Uwzględnianie przez nauczycieli w pracy dydaktycznej i wychowawczej następujących aspektów:									
1.	Dążenie do wyrównania poziomu osiągnięć w każdej klasie									
2.	Stymulowanie rywalizacji między uczniami									
3.	Wspólne z uczniami ustalanie zasad obowiązujących w klasie									
4.	Przywiązywanie dużej uwagi do częstego oceniania, obliczania średniej ocen)									
5.	Oparcie relacji między nauczycielem i uczniem na wzajemnym szacunku									
6.	Wymaganie od uczniów bezwzględnego podporządkowania się decyzjom nauczyciela									
7.	Indywidualne negocjowanie z uczniem strategii uczenia się									
8.	Dostosowanie wymagań do możliwości i umiejętności ucznia									
9.	Natychmiastowe poprawianie błędów w wypowiedziach uczniów									
10.	Rozwijanie indywidualnych zainteresowań uczniów									
11.	Realizowanie autorskich programów nauczania									

¹⁶ Należy mieć na uwadze, że w ramach RPO WP 2014 – 2020 wsparcie może być udzielone jedynie w tych obszarach, które wymienione zostały w treści regulaminu konkursu, oraz standardów realizacji wsparcia w zakresie Poddziałania 3.2.1 Jakość edukacji ogólnej RPO WP 2014-2020.

Poniżej podane są wybrane obszary pracy szkoły, które mogą uzyskać wsparcie z zewnątrz w celu ich doskonalenia i rozwijania ¹⁶ . Proszę ocenić, jak w szkole realizowane są działania podejmowane we wskazanych obszarach oraz wyrazić opinię na temat potrzeby wprowadzania w nich zmian. Odpowiedzi proszę udzielić, zaznaczając stosowne pola w wybranych kolumnach po prawej stronie tabeli.		Jak oceniasz realizację poniższych działań w Twojej szkole?				Czy uważasz, że warto rozwijać lub doskonalić te działania?				
		Jest bardzo dobrze	Jest wystarczająco dobrze	Nie wszystko się udaje	Rzadko podejmujemy takie działania	Zdecydowanie TAK	Raczej TAK	Nie mam zdania	Raczej NIE	Zdecydowanie NIE
C.	Realizowanie w szkole projektów edukacyjnych związanych z następującymi zagadnieniami:									
1.	Problemy ekologiczne i ich rozwiązywanie									
2.	Poznanie regionu, jego znaczenia i potencjału									
3.	Propagowanie zdrowego stylu życia									
4.	Funkcjonowanie we współczesnych realiach ekonomicznych									
5.	Włączanie uczniów z niepełnosprawnością w codzienne życie społeczne szkoły i środowiska									
D.	Budowanie środowiska edukacyjnego poprzez:									
1.	Organizowanie w szkole zajęć wyrównawczych i terapeutycznych, korekcyjno-kompensacyjnych, socjoterapeutycznych									
2.	Akceptowanie uczniowskich inicjatyw i pomoc w ich realizacji									
3.	Uwzględnianie opinii uczniów w projektowaniu szkolnych regulaminów i procedur									
4.	Tworzenie szkolnych rankingów klas i uczniów									
5.	Traktowanie rodziców jak partnerów decydujących o codziennym życiu szkoły									
6.	Współpracę z rodzicami dotyczącą edukacji ich dzieci									
7.	Organizowanie wspólnych przedsięwzięć szkoły z instytucjami i firmami lokalnymi									
8.	Prowadzenie dla uczniów doradztwa edukacyjno-zawodowego									
E.	Wspieranie profesjonalizmu nauczycieli poprzez:									
1.	Organizowanie w szkole szkoleń, kursów i warsztatów dla nauczycieli									
2.	Współpracę z uczelniami, placówkami doskonalenia nauczycieli i innymi instytucjami (stosownie do potrzeb nauczycieli danej szkoły)									
3.	Wymianę doświadczeń w obrębie grona pedagogicznego danej szkoły									
4.	Wymianę doświadczeń między szkołami									
5.	Możliwość indywidualnego korzystania w rozwiązywaniu bieżących problemów dydaktycznych i wychowawczych ze wsparcia kompetentnych osób z danej dziedziny									
6.	Dostępność w szkole najnowszej literatury i czasopism dla nauczycieli									

Obszar działań	Nr pozycji kwestionariusza
Kompetencje kluczowe (dot. uczniów i działań szkoły w środowisku)	A.1.; A.2.; A.3.; A.5; A.6; B.3.; B.5.; C4; D.3.; D. 5.; D.6.; D.7.
Rozbudzanie kreatywności uczniów	B.10.; B.11.; D.2. B.9.*; B.4.*; B.6.* (czynniki hamujące)
Wyrównywanie szans edukacyjnych, edukacja włączająca	A. 4; B.7; B.8.; C.5.; D.1.; B.1.*; B.2.*; D.4.* (czynniki hamujące)
Edukacja ekologiczna, prozdrowotna i regionalna	C.1.; C2.; C.3;
Doradztwo edukacyjno-zawodowe	D.8.
Doskonalenie zawodowe nauczycieli	E.1.; E.2.; E.3.; E.4.; E.5; E.6

WÓJCI GMINY
 Bogusława Engelbrecht